ماتې څانګونه

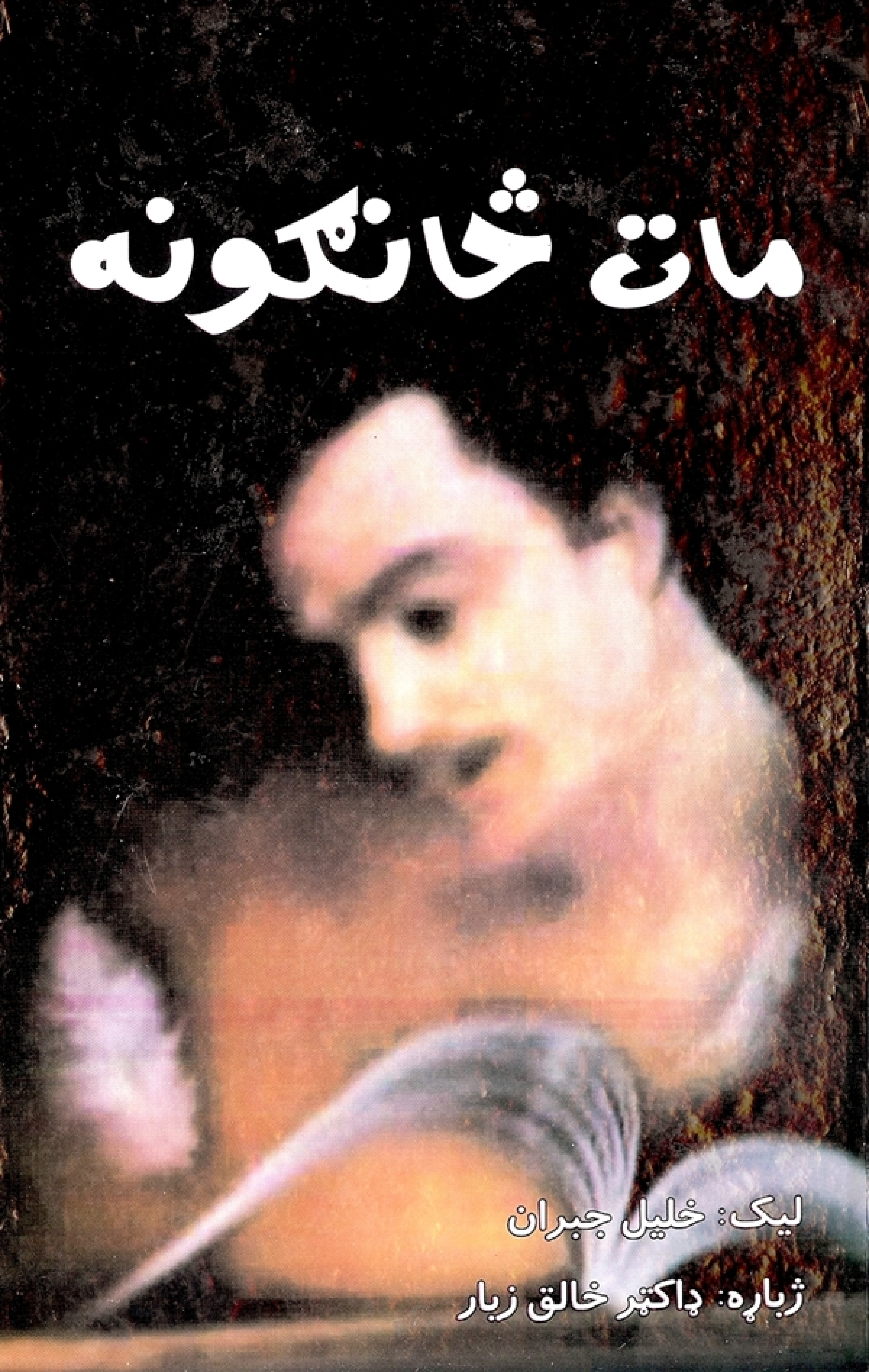

لیک: خلیل جبران

ژباړه: ډاکټر خالق زیار

مات ځانګونه

لیک: خلیل جبران

ژباړه: ډاکټر خالق زیار

د کتاب نوم: مات ځانګونه
لیک: خلیل جبران
ژباړه: ډاکټر خالق زیار
چاپ: وړومبی
کال: ۲۰۰۸
شمېر: ۱۰۰۰
بیه: ۱۰۰ روپۍ
کمپیوټر چارې: عبدالله وردک
ټائټل: امجد شهزاد
خوروونکي: پښتو ادبي جرګه ملاکنډ
د چاپ ځائې: اباسین پریس پیښور

درکونه: یونیورستي بک ایجنسي
سلیم جالوان- افتخار مارکیټ درګۍ بازار

ډالۍ

د اروابناد

پروفيسر ډاکټر صاحب شاه صابر په نوم

فهرس

خپلې خبرې .... الف
ړومبې تکې ۱
خاموشه خپګان ۵
د تقدير لاس ۹
د زيارت سلام ۱۴
د ړنا مناره ۱۹
توپان ۲۲
د اور ډنډ ۳۵
د مرګ د تخت په وړاندې ۵۴
د عيسیٰ او عشتار ترمينځ ۶۹
قربانې ۷۵
نجات ورکوونکے ۸۶

خپلې خبرې

PUKHTO.NET

زۀ په ايډورډز کالج پېښور کښې د دولسم جماعت طالب علم وم چې د خپل سنئير ملګري سليم خان، څوک چې دا مهال په حبيب بنک کښې افسر دے، په وېنا مې دا کتاب "The Broken wings" ولوستلو. ډېر زيات مې خوښ شو او د دې نه وروسته مې تر خپله وسه د خليل جبران نور کتابونه هم مطالعه کړۀ.

خليل جبران داسې ليکوال دے چې د ټولنيز ژوند مشاهده ئې بې حده ژوره ده. د انساني فطرت مطالعې ئې نظر دومره تېز کړے دے چې د زړۀ دننه واردات ترې هم پټ نۀ دي پاتې شوي. د ټولنيزې ارتقا په لوړو ژورو رسېدلے دے نو ځکه د ټولنيزو قدرونو او رشتو منظر او پس منظر د لوستونکي په وړاندې په داسې عام فهم انداز کښې ږدي چې سړے ارومرو متاثره کوي. همدارنګه د ژبې د پکارولو هنر ئې هم سارے نۀ لري او هر ليک

ئې د قدر او ستائنې وړ دے خو دا د نظر لاندې کتاب ئې زمونږ د پښتنې ټولنې دپاره زیات ارزښت په دې لړې چې د هغه وخت په لبنان کښې چې ښځو ته په کوم نظر کتلے شو او په ټولنیز ژوند کښې چې مذهبي مشرانو کوم کردار ادا کاوۀ هغه اوس هم زمونږ د پښتنې ټولنیز ژوند دپاره تر ډېره حده Relevent دے او د دې کتاب د ترجمې او زیات نه زیات اشتهار یو مقصد دا هم دے چې د قام خواخوږي او وطن دوسته پښتانۀ خپل دې کمزورۍ اړخ ته متوجه شي.

د نن نه شپږ اتۀ کاله وړاندې ما د خپلو څو ملګرو په وړاندې دا خیال ظاهر کړے وۀ چې کۀ چېرې څوک ملګرے دا کتاب پښتو ته واړوي نو ډېره به ښۀ وي. خبره لاړه راغله او بالاخره د پروفېسر صاحب شاه صابر د رائې سره سم د دې کار ذمه واري هم ماته را په غاړه شوه. ترجمه مې وکړه خو چاپ کول ئې رانه ونۀ شو او کله چې پروفېسر ډاکټر صاحب شاه صابر وفات شۀ نو د هغۀ خواهش ته د درناوي ورکولو په غرض ما د دې ترجمې د پاڼو نه دوړې وڅنډلې او پروفېسر ډاکټر یارمحمد مغموم او پروفېسر زبېر حسرت ته مې د املا د اصلاح دپاره ولېږلې. د هغوي سره دې خدائے ښۀ شي، پوره پوره لاس ئې راسره وکړۀ او زۀ د دې جوګه شوم چې دا ترجمه چاپ کړم او خپلو پښتنو لوستونکو ته ئې وړاندې کړم.

ډاکټر خالق زیار

PUKHTO.NET
پښتو کتاب تون

ړومبۍ ټکي

زما عمر اتلس(۱۸) کاله وه چې مينې د خپلو کوډګرو پلوشو په ذريعه زما سترګې پرانستې او په ړومبي ځل ئې په خپلو مينه ناکو ګوتو زما روح وتښناوه او سلمیٰ کرامي هغه ړومبے ښځه ذات وه چې د خپل ښائست په زور ئې زما روح راويښ کړه او زه ئې د سپېڅلي محبت باغ ته بوتلم، چېرته چې ورځې د خوبونو په رنګ او شپې د ودونو د شپو په رنګ تېرېږي.

سلمیٰ هغه ښځه وه چې ماته ئې خپل ښائست مثال کړه. د ښائست د عبادت کولو چل ئې راوښوده او د خپل محبت په وسيله ئې د مينې په رازونو پوه کړم. هم دا ښځه وه چې ماته ئې به اول ځل د حقيقي ژوند شاعري د سندرې په ډول واوروله.

هر څوان خپله رومبۍ مينه ياده ساتي او غواړي چې هغه نا آشنا لمحې بيا بيا ذهن ته راولي د کومو ياد چې د هغه په احساساتو کښې ژور بدلون راولي او د خپل پر اسراريت د ترخو باوجود د هغه زړه ته خوشحالي ورکوي

د هر څوان په ژوند کښې يوه سلمیٰ ارومرو موجوده وي چې په ناڅاپي توګه د هغه د ژوند په سپرلي کښې هغه ته ځان څرګندوي او د هغه تنهائي په خوشحاله لمحو بدلوي او د شپو چپه چپتيا ورله د نغمو نه ډکوي

زه په سوچونو او فکرونو کښې ډوب وم او غوښتل مې چې د کتابونو او مقدسو صحيفو په الهام او د فطرت په معنیٰ ځان پوه کړم. عين په دې وخت کښې مينې د سلمیٰ د شونډو په وسيله زما په غوږونو کښې ګونګوسے وکړه تر څو چې ما سلمیٰ خپلې مخې ته د رڼا د يوې منارې په شکل کښې ولاړه نه وه ليدلې نو هسې خو مې په تن کښې ساه تله راتله ولې په ځان خبر نه وم او ژوند مې داسې خالي وه لکه چې په جنت کښې د آدم ژوند وه.

هغه زما د زړه حوا وه چې زما زړه ئې د رازونو او حيرانيو نه ډک کړه او زه ئې د ژوند په معنیٰ پوه کړم.

رومبۍ حوا، آدم په خپله خوښه د جنت نه بهر کړه او سلمیٰ د خپلې مينې او زړه راکښون په زور زه په خپله خوښه د پاکې مينې او سپيڅلتيا جنت ته داخل کړم خو څه چې د رومبي سړي (آدم) سره شوي وو، هغه زما سره هم وشو او د کومې تېرې تورې په زور چې آدم د جنت نه راويستلے شوے وه، د هغې پړقيدونکي دار زما زړه هم په لړزان کړه او بالاخره د خپلې مينې د جنت نه

راوشړلے شوم سره د دې چې ما نه څو څهٔ نافرماني کړې وه او نه مې د هغه ونې مېوه څکلې وه، په کومه چې قدغن لګېدلے وهٔ.

په مېنځ کښې ډېر کلونه واوړېدل اونن کهٔ زهٔ د دغه ښکلې خوب په لړ کښې څهٔ لرم نو هغه فقط هغه دردناک یادونه دي چې زما نه چاپېره چورلي او ماته په نظر نهٔ راځي خو زړهٔ مې د حسرتونو نه ډکوي او د سترګو نه مې اوښکې تویوي. زما مینه، ښکلې سلمیٰ مړه ده او د هغې کهٔ څهٔ یادګار پاتې دے نو هغه زما زړهٔ او د هغې خپل قبر دے چې چاپېره ترې د سبر ونې ولاړې دي د سلمیٰ د وجود د ګواهۍ دپاره د دې مات زړهٔ او دغه قبر نه اخوا نور هېڅ هم نشته.

PUKHTO.NET

هغه خاموشي چې د سلمیٰ په قبر پهره ورکوي، د تابوت په تیارو کښې د خدائے د راز نه پرده نهٔ اوچتوي او د هغه ښاخونو شغارې د قبر د رمز و راز قیصې نهٔ بیانوي د کومو زېلې چې د هغې د وجود اجزاء راکاږي خو زما د زړهٔ سوي آهونه نړۍ ته هغه ډرامه وړاندې کوي چې مینې، ښائست او مرګ ستېج کړې ده.

اے د بېروت په ښار کښې زما خورو ورو د ځوانۍ یارانو! تاسو چې کله د زېغوزو د ځنګل په خوا کښې په دغه ادیره تېرېږئ نو دې ته ډېر په خاموشۍ سره ورداخلېږئ او داسې په قلاره تګ کوئ چې ستاسو د پښو ښکالو د مړو په خوب کښې خلل وانهٔ چوي. د سلمیٰ قبر ته په عاجزۍ ودرېږئ او هغه زمکې له مبارکي ورکوئ چې د هغې وجود له ئې ځائې ورکړے دے. د یو سوړ اسوېلي سره زما نوم اخلئ او وایئ "دا هغه ځائې دے چېرته چې د هغه جبران ټول امیدونه د خاورو لاندې شوي دي، څوک چې

اوس د مينې د يو قېدي په حېث د سمندرونو نه اخوا ژوند تېروي. هم په دې ځائې هغۀ خپله خوشحالي د لاسه ورکړې ده، اوښکې ئې توئې کړې دي او خندائې هېره کړې ده".

په دې قبر باندې د جبران حسرتونه د سبر د ونو سره يو ځائې راټوکېږي او روح ئې ورباندې هره شپه لکه د مرکېدونکي لاټېن پړپ پړپ کوي. د ونو د ښاخونو سره په دردناک وير کښې شاملېږي، ماتم کوي او د هغه سلمیٰ جدايي ژاړي چې پرون د ژوند په شونډو د يوې ښکلې نغمې په ډول موجوده وه او نن د زمکې په سينه کښې د يو خاموشه راز په توګه پرته ده.

اے زما د ځوانۍ ملګرو! زۀ تاسو ته د هغه پېغلو د نومونو په روي خواست کوم چې ستاسو زړونو ورسره مينه کړې ده چې زما د محبوبې په شاړ شوي قبر باندې د ګلونو څادرې خورې کړئ ځکه چې دغه ګلونه چې تاسو ئې د سلمیٰ په قبر غوړوئ داسې دي لکه چې په يو مړاوي ګلاب د سباؤن د سترګو څاڅکي د پرخې په شکل پرېوځي.

PUKHTO.NET

PUKHTO.NET

خاموشه خېګان

اے زما ګاونډيانو! تاسو چې د ځوانۍ سباؤن رايادوئ نو خوشحالېږئ او په تېرېدو ئې لاس مروړئ خو زۀ د ژوند دغه برخه داسې يادوم لکه يو قېدي چې د زندان سلاخونه او ځولنې يادوي. تاسو د ماشوموالي او ځوانۍ تر مېنځ عمر ته د پابندۍ او احتياط نه ازاد ژوند وايئ خو ما ته دغه دور د هغه خاموشه خېګان دور ښکاري کوم چې لکه د تخم د دانې غونډې زما زړۀ ته راپرېوتۀ، هم د دۀ سره يو ځائې لوئې شۀ او تر هغه وختۀ ئې د پوهې او عقل دنيا ته د وتلو لار ونۀ موندۀ تر څو چې مينه نۀ وه راغلې او زما د زړۀ ورونه ئې نۀ وو بېرته کړي او ګوټ ګوټ ئې ورله نۀ وۀ روښانه کړے.

مینې ما له ژبه هم راکړه او اوښکې هم. تاسو باغونه، بڼونه، د ملاقات ځایونه او د کوڅو کوټې، پېرونه یادوئ کوم چې ستاسو د لوبو او معصومانه ګونګوسې ګواهان دي او ماته هم د قطبي لبنان زړه راکښونکي ځایونه په یاد راځي. زۀ بیا بیا سترګې پټوم او په تصور کښې دغه ښکلي او د قدر وړ علاقه او د اسمان سیال درانۀ او با وقاره غرونه وینم. زۀ بیا بیا د ښار په شور او غوغا غوږونه کاڼۀ کړم او د خپلې علاقې د لښتو شراړے او د ونو شغارے اورم. د کومو ښائستونو ذکر چې ما وکړۀ او د کومو لیدو ته چې زۀ داسې لېواله یم لکه ماشوم چې د مور غېږې ته لېواله وي. هم په دغه ښائستونو پسې زما روح نا ارامه دے او د ځواني په تیارو کښې ئې داسې بند کړے دے لکه چې د پنجرې باز په پراخه فضا کښې د مرغیو سېل ویني او نیم نیم ورته تویېږي. د دغه مېدانونو او غرونو تصور زما تخیل له وزرې ورکړي خو ناخوښ خیالونه زما د زړۀ نه چاپېره د نا امېدۍ جال خور کړي.

هر ځل چې زۀ دغه مېدانونو ته تللے یم نو زړۀ مې مات راوړے دے او په دې نۀ یم پوهېدلے چې زما د مایوسۍ وجه څۀ ده. هر ځل چې ما د اسمان په لوري کتلي دي نو زړۀ مې پرېوتے دے، هر ځل چې ما د مارغانو اوازونه او د چینو شور ماشور اورېدلے دے نو زما زړۀ ته درد رسېدلے دے خو په دې نۀ پوهېږم چې داسې ولې کېږي. خلک وائي چې فطري ساده ژوند سړے تش مېنځے کوي او دغه ډولے په هغۀ کښې بې پرواهي پېدا کوي خو زما په خیال دا په هغه چا صدق کوي څوک چې مړۀ پېدا شوي وي او د

PUKHTO.NET

واورېږ شویو لاشونو په ډول ژوند تېروي. یو حساس وجود چې محسوسوي ډېر او پوهېږي لږ. د زمکې په سر د ټولو نه زیات بدبخته مخلوق دے ځکه چې هغه د دوو قوتونو ترمېنځ انښتے وي. روميے قوت ئې مخ په وړاندې وړي او د خوبونو د ورېځو په شا ورباندې د ژوند د ښائست ننداره کوي. دوېم قوت ئې د زمکې سره تړي، سترګې ورله د دوړو نه ډکوي او د وېرې او تیارو په پنجه کښې ئې ورکوي.

د تنهایۍ لاسونه ډېر پاسته او نرم دي ولې ګوتې ئې ډېرې کلکې او زړې دي او چې زړهٔ ونیسي نو درد او ځړیکې ئې د څهٔ سره سمې نهٔ وي. تنهايي هم د خپګان مله ده او هم د روحاني سرلوړۍ.

د هغه وجود روح چې د حسرت د ځپېړې لاندې وي، د هغه خولهٔ پرانستونکي سپین زینک (LiLy) مثال لري چې هوا ئې وړي راوړي، د ورځې په راتلو خپل زړهٔ سپړي او چې شپه لګي نو خپلې پاڼې بېرته راټولوي. کهٔ چېرې دغه وجود نور څهٔ ونهٔ لري یا د خپلې لوبې دپاره دوستان او ملګري پېدا نکړي نو ژوند بهٔ ئې د یوې تنګې قبدخانې په مثال وي چې په هغې کښې د لیدو دپاره د جولاګې د ځالې او د اورېدو دپاره د حشراتو د تګ راتګ د کش پش نه اخوا نور هېڅ هم وجود نهٔ لري.

د دغه حسرت چې زهٔ ئې په ځوانۍ کښې د ښپنو لاندې کړے وم. وجه نهٔ خو دا وه چې ګنې زما په ژوند کښې تفریح نهٔ وه ځکه چې د تفریح پېدا کول زما د لاس کار وهٔ او نهٔ دا وه چې ګنې زما دوستان نهٔ وو ځکه چې ما دوستان هم پېدا کولے شو. په حقیقت

کښې د دې حسرت وجه دا وه چې زۀ په يو داسې ذاتي رنځ اخته وم چې په تنهايي ئې مئين کړے وم. دې رنځ په ما کښې د تفريح او لوبو شوق وژلے وۀ. زما د اوږو نه ئې د ځواني. وزرې پرې کړې وې او زما نه ئې د غرونو د مېنځ هغه ډنډ جوړ کړے وۀ چې په خپل خاموشه مخ د ارواګانو سيوري او د وريځو او ونو رنګونه منعکس کوي خو د سمندر په لور د سندره ايز تګ د پاره لار نۀ مومي

تر هغه وخته زما ژوند هم په دې ډول وۀ تر څو چې زۀ اتلس (۱۸) کلن شوے نۀ وم. دا کال زما د پاره داسې وۀ لکه د غرۀ پورتنی. څوکه ځکه چې دې کال زما په وجود کښې علم راوېښ کړۀ او د انسانانو بدليدونکے فطرت ئې راته په ګوته کړۀ. په دغه کال زۀ په دوېم ځل دنيا ته راغلم او تر څو چې سړے په دوېم ځل دنيا ته نۀ وي راغلے نو د هغۀ ژوند د کائنات په کتاب کښې د يوې تشې (خالي) پانې په مثال وي. په دغه کال ما د جنت فرښتې وليدې چې د يوې ښکلې ښځې د سترګو په ذريعه ئې ماته په ځير ځير کتل. ما د دوزخ شېطانان هم وليدل چې د يو بدکاره سړي په زړۀ کښې ئې خرمستي. کولې. هغه څوک چې د ژوند په ښائست کښې فرښتې او په بدرنګی. کښې ئې شېطانان نۀ ويني، هغوي به چېرې هم نۀ خو د علم خزانې ته نږدې شي او نه به ئې په روح کښې د محبت زېرے زرغون شي

PUKHTO.NET پښتو کتاب تون

PUKHTO.NET
پښتو ډاټ نېټ

د تقدیر لاس

د دې رنګین کال د سپرلي په موسم کښې زۀ په بېروت کښې وم. باغونه د نسان د ګلونو نه ډک وو او په زمکه د شنو وښو قالین غوړېدلے وۀ او داسې ښکارېده لکه چې زمکې اسمان ته خپل پټ راز په ډاګه کړے وي. د نارنجانو او مڼو ونو د خوشبوداره ګلونو سپینې جامې اغوستې وې او لکه د حورو او یا ناویانو غوندې ښکارېدې. د دې حسن په راالېږلو کښې د قدرت راز دا وۀ چې شاعران راوپاروي او تخیل راویښ کړي.

سپرلے هر ځائې ښکلے وي خو د لبنان سپرلے سارے نهٔ لري. د سپرلي ښائست د هغه روح په مثال دے چې د زمکې نه چاپېره چورلي خو په لبنان کښې ټکاوېږي او د پېغمبرانو او بادشاهانو سره خبرې کوي. د سيندونو سره د سليمان سندرې وائې او د سبر د مقدسو ونو سره د لبنان د پخوانی دبدبې يادونه تازه کوي. په دې وخت کښې بېروت د ژمي د ختمو نه او د اوړي د دوړو نه آزادوي او داسې نظاره ورکوي لکه په سپرلي کښې چې پېغله ناوې شوې وي او يا سمندري ښاپېرۍ د ويالې په غاړه ناسته وي او په لمر خپل نازک پوستکے وچوي.

د نسان په مياشت کښې زهٔ يوه ورځ د خپل يو دوست کور ته لاړم. هغه د دې ښکلي ښار نه لږ غوندې بهرته اوسېدهٔ. مونږ په خبرو کښې بوخت وو چې يو دروند سړے چې عمر ئې خواوشا ۶۵ کاله وهٔ کور ته راننوتو. څنګه چې زهٔ هغهٔ ته د سترې مشي دپاره ودرېدم نو زما دوست د هغهٔ سره زما پېژند ګلو وکړه. ما ته ئې اوونيل چې دا فارس افندي کرامي دے او بيا ئې زما نوم د ستاينې د څو ټکو سره د هغهٔ غوږونو ته وررورساوهٔ. دې مشر سړي ما ته لږ غوندې وکتل، د ګوتو سرونه ئې په تندي کېښول. داسې ښکارېده لکه چې د څهٔ خاص څيز د رايادولو کوښښ کوي. بيا مسکے شهٔ او زما په لوري راروان شهٔ او اوئې وئيل چې " ته زما د يو ډېر خوږ دوست زوې ئې او زهٔ په دې ډېر خوښ يم چې نن ستا په شکل کښې خپل هغه ګران دوست وينم".

د دې سړي خبرو په ما ډېر اثر وکړهٔ او زهٔ ئې داسې ځان ته راکښم لکه مرغۍ چې د توپان نه وړاندې خپل جبلت د ځالې په

لور راکاږي. موږ چې څنګه کښېناستو نو هغۀ زما د پلار او خپلې دوستۍ خبره راواخسته او د هغه وخت ياد ئې تازه کړۀ کوم چې دوي دواړو يو ځائې تېر کړے وۀ. بوډا سړے د خپلې ځوانۍ د ورځو يادونو ته داسې لېواله وي لکه څنګه چې مسافر خپل وطن ته د بېرته تلو ارماني وي. هغه د خپل تېر وخت په قيصو اورولو کښې داسې خوشحالي محسوسوي لکه چې يو شاعر د خپل غوريز نظم په بيا بيا لوستو خوشحالېږي. هغه په روماني ډول په تېر وخت کښې اوسېږي ځکه چې موجوده وخت ډېر په تېزۍ سره تېرېږي او د راتلونکي وخت تصور د هغۀ دپاره د قبر په تيارو کښې د ورکېدو منظر پيش کوي. په زړو يادونو کښې يوه ګنټه (ساعت) داسې تېره شوه لکه د ونو سيورې چې د وښو دپاسه تېرېږي. کله چې فارس افندي رخصتېدۀ نو خپل کيڼ لاس ئې زما په اوږه کېښودۀ. زما ښي لاس ئې په لاس کښې ونيوۀ او اوئې وئيل "ما ستا پلار شل کاله نۀ دے ليدلے، هيله ده چې تۀ به زما کور ته په زر زر راتلو د هغۀ ځائې ونيسې" ما ورسره لوظ وکړۀ چې زۀ به د خپل پلار د خوږ دوست په لړ کښې خپله ذمه واري پوره کوم. کله چې دا مشر سړے د کوره بهر شۀ نو ما خپل دوست د دۀ په باره کښې د نورو معلوماتو دپاره وپوښتۀ. هغۀ اووئيل چې "زه په بېروت کښې بل داسې سړے نۀ پېژنم چې خپل دولت زړۀ سواند ے کړے وي او خپل زړۀ سواند يتوب دولتمند کړے وي. دے د هغه ځو کسانو د جملې نۀ دے ځوک چې د پېدا ئښت د وخت نه تر د مرګه پورې هيڅ ته زيان نۀ رسوي خو دا قسمه خلک اکثر غمژن او د فشار لاندې وي ځکه چې دوي دومره

چالاک نه وي چې خپل ځانونه د نورو د منافقت نه وساتي. د فارس افندي يوه لوړ ده چې په خوئي خصلت کښې هم د دهٔ پښان ده او د ښائست او درنښت بيان ئې په سړي د ټکو قات راولي خو د هغې ژوند به هم غمژن وي ځکه چې د هغې د پلار شتمنی هغه اوس هم ذ يو خطرناک ګړنګ سرله رسولې ده".

دا ټکي چې څنګه د هغهٔ د خولې نه راووتل نو ما محسوس کړه چې د مخ رنګ ئې بدل شهٔ. بيا هغهٔ خپله خبره جاري وساتله "فارس افندی د ډېر ښهٔ زړهٔ څښتن دے ولې خود اعتمادي پکښې نشته. خلک په هغهٔ لکه د ړوند غوندې لوبې کوي. لور ئې د خپل درنښت او ذهانت باوجود د هغهٔ هره خبره مني او دا د پلار او لور د ژوند پټ راز دے. د دې راز نه په اول ځل يو شېطان سړي پرده اوچته کړه. دا سړے يو پادري دے چې بد عملی ئې د انجيل د سيوري لاندې پټې دي. هغه خلکو ته ځان ډېر زړهٔ سواندے او ښهٔ سړے وړاندې کوي. هغه د مذهبي خلکو په دې خاوره د مذهب مشر دے، خلک ئې خبره مني او لوړ مقام ئې ورکړے دے. هغه دا خلک د خپلې بربادی په لور داسې بيايي لکه چې سړے د ګډورو کنډک قصاب خانې ته بوځي. د دې پادري يو ورارهٔ دے چې ډېر غلط کار او د کرکې وړ سړے دے. زر ده او کهٔ پس خو هغه ورځ راتلونکې ده چې دا پادري به خپل ورارهٔ ښې اړخ ته او دافندي لور کيڼ اړخ ته ودروي او په خپلو ناپاکه لاسونو به د وادهٔ څادر د هغوي په سرونو نيسي. د يو پليت، بې لارې سړي سره به يوه پاکه پېغله تړي او دارنګې به د ورځې زړهٔ د شپې په خولی کښې اچوي. دا د فارس افندي او د

هغهٔ د لوړ په باره کښې هغه ټول معلومات وو چې ما لرل او د دې نه اخوا کهٔ نوري پوښتنې وهٔ نهٔ کړې نو به ښهٔ وي.

د دې وېنا سره سم هغهٔ خپل مخ د کړکۍ (کلکښین) په لور واړاوهٔ او داسې ښکارېده لکه چې د انسان د هستۍ د مسئلو د حل په هڅه کښې د کائنات په ښکلا سوچ کوي.

د خپل دوست نه د رخصت اخستو په وخت ما هغهٔ ته اووئيل چې "زهٔ په راروانو ورځو کښې د افندي کور ته په دې غرض ځم چې خپله وعده ورسره سرته ورسوم او هغه دوستۍ ته درناوے ورکړم چې فارس افندي او زما پلار ئې را یوځائې کړې وو". هغهٔ د لږ ساعت دپاره ماته په ځیرځیر وکتل او ما د هغهٔ د مخ په تاثراتو کښې داسې بدلون محسوس کړهٔ لکه زما دا خو ټکې چې د هغهٔ دپاره د یو نوي فکر انکشاف وي. بیا په یو ناآشنا انداز کښې هغهٔ زما په سترګو کښې سترګې واچولې د هغهٔ په دې نظر کښې مینه هم وه، ترس هم او وېره هم دا نظر د هغه پېغمبر د نظر په مثال وهٔ څوک چې هغه څهٔ وینې کوم چې نورو خلکو ته نهٔ ښکاري. بیا کله چې زهٔ د دروازې په لور راروان شوم نو د هغهٔ شونډې لږې غونډې ورپېدې خو څهٔ ئې اونهٔ وئیل. دغه ناآشنانظر زما د زړهٔ نه نهٔ وتهٔ خو په معنیٰ ئې تر هغه وخته نهٔ پوهېدم تر څو چې د تجربې په هغه دنیا کښې تغرېدلے نهٔ وم چېرته چې زړونه د وجدان په برکت په یو بل پوهېږي او چېرته چې روحونه د پوهې په حواله کمال ته رسي.

د زيارت سلام

يو څو ورځې پس په ما تنهايي غلبه وکړه او د کتابونو د بې رحمه مخونو نه تنګ شوم. يوه بګۍ مې په کرايه ونيوه او د فارس افندي کور ته روان شوم. کله چې هغه ښښترو ته ورسېدم چېرته چې خلک د تفريح (ساعت تېري) دپاره ځي نو بګۍ په يوه شخصي لاره سمه شوه چې په هر اړخ ئې د ولې د ونو سيورې وو. په تلو تلو کښې مونږ د شنې ګياه، د انګورو د بېلانځو د نسان د رنګارنګ سمسورو ګلونو تماشه کوله.

په يو څو دقيقو کښې بګۍ د يو ښکلي باغ په مېنځ کښې د يو کور مخې ته ودرېده. د ګلابو، ګارډېنيا او ياسمين خوشبويو فضا معطره کړې وه. چې زۀ د بګۍ نه کوز شوم او دې رنګين باغ ته ننوتم نو فارس افندي مې په نظر راغے چې ماته د سترې مشې وئېلو دپاره رازروان وۀ. هغۀ ماته ډېر تود هرکلے ووې او زۀ ئې کور ته بوتلم. هغه داسې په خوشحالۍ زما سره کښېناستۀ لکه پلار چې د زوي سره کښېني او زما د ژوند، مستقبل او تعليم په لړ کښې ئې بلا تپوسونه وکړۀ. ما د هغۀ هره پوښتنه ځواب کړه. زما په اواز کښې طلب هم وۀ او لېوالتيا هم ځکه چې زما په غوږونو

کښې د لوړوالي د حمد جرس کړنګېدۀ او د هیله مند خوبونو د خاموشه سمندر په سینه ګرځېدم. په دې وخت کښې یوه ځوانه ښځه چې سپینه رېښمینه چوغه ئې اغوستې وه د دروازې د بخملي پردې د شا نه رابنکاره شوه او زما په لوري راغله. فارس افندي او زۀ دواړه ورته پاڅېدو.

دې مشر سړي ماته اووئیل چې دا زما لور سلمٰی ده او بیا ئې ورسره زما پېژند ګلو څۀ داسې وکړه. "قسمت ماله زما یو ډېر خوږ او پخوانے دوست د هغۀ د زوي په شکل کښې بېرته راکړۀ" سلمٰی ما ته د لږ ساعت دپاره داسې په ځیر ځیر وکتل لکه چې دا یقین ئې نۀ راتلو چې ګنې یو بهرنے سړے هم د هغوي کور ته راتلے شي. ما چې کله د هغې د لاس سره خپلې ګوتې ولګولې نو داسې راته محسوس شوه لکه چې سپین زینک له مې لاس وروړے وي او د زړۀ نه مې یو ناآشنا غوندې څړیکه پورته شوه.

مونږ ټول داسې غلي کښېناستو لکه سلمٰی چې د ځان سره څۀ آسماني روح راوستے وۀ او د هغۀ په درناوي کښې چپ ناسته لازمه وه. کله چې هغې دا خاموشي محسوسه کړه نو مسکۍ شوه او ماته ئې اووئیل: "ماته زما پلار ډېر ځله د خپلې ځوانۍ او ستا د پلار سره د یو ځائې تېر کړي وخت قیصې کړې دي. کۀ چېرې ستا پلار هم دغسې کړي وي نو بیا دا ملاقات زما او ستا تر مېنځ رومبے ملاقات نۀ دے".

دا مشر سړے د خپلې لور د خبرو په دې انداز خوشحاله شۀ او اوئې وئیل چې: "سلمٰی ډېره حساسه ده. هغه هر څۀ ته په روحاني نظر ګوري". د دې خبرې نه وروسته هغۀ په پام او هنر سره خپلې

خبرې بیا پېل کړې. داسې ښکارېده لکه چې هغهٔ په ما کښې داسې کوډګر زړهٔ راکښون لیدلے وهٔ چې هغه ئې د یادونو په څانګونو خپل تېر وخت ته رساوهٔ.

زهٔ چې کله د دې وخت نه د وروستي دور په عمر سوچ کوم نو هغه راته داسې مهربانه او د سر سیورے ښکاري لکه چې یوه لویه زړه ونه چې پخپله د توپانونو او سوکړو نه تېره شوې وي، په هغه وړوکي نازک بوټي خپل سیورے غوړوي چې د سباؤن د نرۍ باد زغم هم په ګرانه لري.

سلمٰی غلې ناسته وه. کله کله به ئې اول ماته وکتل او بیا خپل پلار ته. زهٔ او د هغې پلار په حقیقت کښې د هغې د ژوند د ډرامې رومبي او اخیري ټوکونه وو. په دې باغ کښې ورځ ډېره چټکه تېره شوه. ما د کړکۍ نه کتل چې لمر د لبنان د غرونو په سر په غرغړه شهٔ. فارس افندي خپلې تجربې بیانولې او ما ډېرې په مینه او توجه سره اورېدلې او زما دې توجه او د اورېدو شوق د هغهٔ خپګان په خوشحالۍ بدل کړے وهٔ.

سلمٰی د کړکۍ خواته ناسته وه. د نظر نه ئې حسرت څڅېدهٔ خو په خولهٔ ئې څهٔ نهٔ وئیل خو بیا هم حسن پخپله هم یوه سپېڅلې ژبه لري چې د خولې د ژبې او د شونډو د اوازونو نه زیاته پیاوړې او خوږه ده. دا ژبه د وخت د قېد نه ازاده ده او د ټولو انسانانو تر مېنځ شریکه ده. د دې ژبې مثال د هغه ډنډ دے چې سندره ایز لښتې خپل بېخ ته راکاږي او خاموشه کوي ئې.

په دنیا کښې صرف د انسان روح هغه شے دے چې ښائست پېژني یا ورسره یو ځائې اوسېږي او وده کوي. ښائست سرے په

فکر کښې اچوي مونږ د دې جوګه نۀ یو چې ښائست په تکو کښې بیان کړو. دا هغه احساس دے چې زمونږ سترګې ئې نۀ شي لیدے او هغه څوک وربانديې پوهېږي چې ننداره کوونکے وي او یا ئې ننداره کېږي. حقیقي ښائست هغه پلوشه ده چې د روح د مقدسو خانو نه راخېژي او وجود ته رڼا ورکوي لکه څنګه چې د زمکې د لاندینو برخو نه ژوند راپورته کېږي او ګل ته رنګ او خوشبوئې وربخښي. حقیقي ښائست د روحاني موافقې (سمون) نه عبارت دے چې د مینې په نوم یادېږي او د یو سړي او یوې ښځې ترمېنځ جوړېدے شي.

دا چې زما او سلمٰی روحونه هم په دغه ورځ یو بل ته غاړه وتل په کومه ورځ چې زمونږ لیدل کتل وشو او یا دا چې دغه ارمان ماته هغه د زمکې په سر د ټولو نه د ښکلې ښځې په رنګ کښې وښودلۀ؟ او کۀ نۀ د ځوانئ نشې ماته هغه څیز ښکلے ښکاره کړۀ کوم چې د سره وجود نۀ درلودۀ؟

دا چې زما ځوانئ زما د سر سترګې ړندې کړې او ما ته ئې په خیالي توګه د هغې سترګې روښانه، خولۀ خوږه او قامت باوقاره وښودۀ؟ او کۀ نه د هغې روښانه سترګو، خوږ لت او وقار زما سترګې پرانستې او زۀ ئې د مینې په خوشحالو او دردونو پوه کړم. د دې سوالونو ځواب ورکول اسان کار نۀ دے خو دا زۀ په ایمانداري وایم چې په دغه وخت کښې زما احساسات څۀ داسې وو چې د دې نه وړاندې ورسره زۀ چېرې هم مخامخ شوے نۀ وم. یو نوے محبت زما په زړۀ کښې داسې پروت وۀ لکه چې د دنیا د پیدا ئېښت په وخت روح د اوبو دپاسه په هوا کښې وزرې وهلې او

هم د دغه محبت نه خوشحالي او خپګانونه راوزېږېدل. دغسې د سلمی سره زما ړومبي ملاقات سرته ورسېدهٔ او خدائے زهٔ د تنهايي او ځوانۍ د زنځيرونو نه ازاد کړم او د مينې په لار د تلو اجازت ئې راکړهٔ.

په دنيا کښې کهٔ مونږ څهٔ څيز ته ازادي وئيلے شو نو هغه مينه ده ځکه چې دا د سړي روح دومره بره ورسوي چې د انسانيت ضابطې او د قدرت مظاهر (پديدې) ئې لار نهٔ شي بدلولے.

چې زهٔ د رخصت اخستو دپاره راپاڅېدم نو فارس افندي ماته رانزدې شهٔ او په ټينګه ئې راته اووئيل چې "بچيه! تا اوس د دې کور لار وليده. هيله لرم چې تهٔ به دې کور ته داسې زر زر ځې راځې لکه زوي چې د پلار کور ته ځي راځي. ما خپل پلار وګڼه او سلمی خپله خور" د دې خبرې سره سم هغهٔ سلمی ته داسې مخ راواړوهٔ لکه چې د هغې نه ئې د خپلې خبرې تصديق غوښتهٔ. هغې خپل سر په اثبات کښې وخوزاوهٔ او بيا ئې ماته داسې وکتل لکه سړي ته چې خپل زوړ اشنا په لاس ورشي.

د فارس افندي دې ټکو زهٔ د هغهٔ د لور سره د مينې په ممبر څنګ په څنګ ودرولم. دا ټکي د يوې آسماني سندرې په مثال وو چې د روحاني لوړتيا او خوشحالۍ سره پېل شوه او په خپګان پائې ته ورسېده. دې ټکو زمونږ روحونه د رڼا او سوزوونکو شغلو دنيا ته اوچت کړل. دا ټکي د هغه پيالې په مثال وو چې مونږ ترې خوشحالي او درد دواړه وڅښل. زهٔ بهرته رازروان شوم. دا مشر سړے زما سره د باغ د غاړې پورې په جلب کښې راغے او زما زړهٔ لکه د تږي سړي د شونډو بې واره رپېدهٔ.

د رڼا مناره

د نسان میاشت تقریباً پائې ته ورسېده. زۀ د فارس افندي کور ته تلم راتلم او په دغه ښکلي باغ کښې مې د سلمیٰ سره لیدل کېدل. د هغې ښائست ته به مې په ځیرځیر کاتۀ. ذهانت ته ئې هک پک وم او د حسرت خاموشي به مې اورېده. ما داسې محسوسوله لکه چې یو غېبي لاس ما د هغې په لور راکاږي.

هر ملاقات ما له د هغې د ښائست یوه نوې معنیٰ او د هغې د پاک روح د لیدو دپاره یو نوے نظر راکاوۀ. تر دې چې هغه زما دپاره یو داسې کتاب جوړه شوه چې زۀ ورباندې پوهېدم او د ځان سره مې په خوږ اواز وئیلے شۀ خو هیچرې مې هم ختمولے نۀ شۀ. یوه ښځه چې خدائے پاک پټ او ظاهر، د روح او تن، ښائست ورکړے وي، یو داسې حقیقت وي چې مونږ ورباندې صرف د مینې په وسیله پوهېدے شو او صرف د سپېڅلتیا ګوتې وروړے شو او کله چې مونږ په تکو کښې د هغې د بیانولو هڅه کوو نو هغه لکه د بخاراتو د قطرې زمونږ نه ورکه شي.

سلمیٰ کرامي روحاني او بدني ښائست درلودۀ خو زۀ ئې هغه چاته څنګه بیانولے شم، چا چې هغه د سره لېدلې نۀ وه. دا څنګه امکان لرلے شي چې یو مړ سړے د بلبلو اوازونه، د ګلاب خوشبوئي او د ویالو اسویلي راپه یاد کړي. دا څنګه ممکنه ده چې یو قېدي چې درنې ځولنې ورته پرتې وي د سبا د باد سره تګ وکړي. څوک څنګه وئیلے شي چې خاموشي د مرګ نه زیاته دردناکه نۀ ده. چېرته داسې خو نۀ ده چې زما انا ما په ساده تکو

کښې د هغې د ښائست بیان ته نهٔ پرېږدي. ځکه چې زهٔ په روښانه رنګونو کښې د هغې د ړښتیني انځور د جوړولو استعداد نهٔ لرم. په دشت کښې کهٔ یو وږي سړي ته قدرت من و سلوىٰ نهٔ ورکوي نو د وچې ډوډۍ نه به چېرې هم انکار وهٔ نهٔ کړي.

په خپله ږښمینه سپین رنګې جوړه کښې سلمىٰ داسې ښرې لښتنه ښکارېده لکه د سپوږمۍ وړانګې چې د کړکۍ نه راتېرېږي. د هغې په تګ کښې هم وقار وهٔ او هم تال. اواز ئې ورو او خوږ وهٔ او تکي به ئې د خولې نه داسې راغوړځېدهٔ لکه هوا چې ګل پاڼې وړقوي او د پرخې ځاځکي ترې راوغورځېږي.

خو د هغې د مخ به څه اووائې، د هغې د مخ نقشه راکښل د تکو کار نهٔ دے ځکه چې داسې تکې نشته چې په یو وخت اول داخلي درد او بیا بې مثاله روحاني لوړتیا انځور کړي.

د سلمىٰ د مخ ښائست کلاسیک ښائست نهٔ وهٔ. هغه داسې وهٔ لکه د الهام خوب، چې نهٔ ناپ کېدے شي، نهٔ ئې پوله معلومه وه او نهٔ د سنګتراش ترښخ او یا د انځورګر برش د هغې نقل جوړولے شي. د سلمىٰ ښائست د هغې په طلائي ویښتو کښې نهٔ بلکې په هغه عصمت او پاکوالي کښې وهٔ کوم چې د هغې نه چاپېره چورلېدهٔ. د هغې د حسن راز د هغې په اوږدو سترګو کښې نهٔ بلکې په هغه رڼا کې وهٔ چې د دغه سترګو نه بهر راوتله، د هغې ښائست د هغې په سرو شونډو کښې نهٔ بلکې د هغوي د الفاظو په خوږلت کښې پټ وهٔ. د هغې غاړه سپینه او دنګه وه خو ښائست ئې په مخې اړخ ته لږ غونډې خم کښې پروت وهٔ. هغه په دې نهٔ وه ښکلې چې قامت ئې بې چکسه وه بلکې په دې چې د هغې روح

سپېځلې وه او لکه د روښانه منارې د زمکې او اسمان ترمېنځ ولاړه وه. د هغې ښائست داسې وه لکه د شاعرۍ تحفه. خو شاعران هغه بدبخته خلک دے چې کۀ روح ئې هر څومره لوړ الوځي خو دوي بيا هم د اوښکو په لفافه کښې بند پراتۀ وي.

سلمٰی داسې جينۍ وه چې سوچ فکر به ئې ډېر کاوۀ او خبرې لږې. د هغې په خاموشۍ کښې د ساز داسې رنګ وۀ چې سړے به ئې د خوبونو دنيا ته ورړۀ، د خپل زړۀ درزا به ئې ورباندې اورېده او د خپلو خيالاتو او احساساتو روح به ئې ورله مخې ته داسې ودراوۀ چې د هغۀ په سترګو کښې به ئې سترګې اچولې وې.

هغې به تل د حسرت خرقه اغوستې وه او د دې په وجه هغه داسې ښائسته او باوقاره ښکارېده لکه چې يوه ونه د ګل په وخت کښې د سحر په لړه کښې ښکلې ښکاري.

حسرت زما او د هغې زړونه د يو بل سره داسې تړلي وو لکه مونږ ته چې د يو بل په مخ کښې هغه هر څۀ ښکارېدل چې زمونږ زړونو محسوسول او د يو پټ اواز بازګشت مو اورېدۀ. مونږ خدائے پاک دوه وجودونه په يو قالب کښې ځائې کړي وو او زمونږ جدائي د يو ذهني عذاب نه سېوا نوره هېڅ هم نشوه کېدے.

يو دردمن روح ته هغه وخت ارام راشي چې هم دغسې د يو بل دردمن روح سره يو ځائې شي. دوي په خپلو کښې داسې په مينه لاسونه ورکوي لکه په پردي وطن کښې چې يو مسافر د خپل وطن سړے ومومي. هغه زړونه د خوشحالۍ نشه د يو بل نه نۀ شي بېلولے کوم چې د حسرت په زنځيرونو تړلي شوي وي. کومه مينه چې په اوښکو وينځلے شوے وي هغه به تل ترتله پاکه او ښائسته وي.

توپان

يوه ورځ فارس افندي زه خپل کور ته د ډوډۍ دپاره وبللم او ما دا بلنه قبوله کړه.زما روح د هغه سپېڅلي ډوډۍ وږے وه چې قدرت د سلمیٰ په لاس کښې ايښودې وه. دا هغه روحاني ډوډۍ وه چې هر څومره به مو خوړه هومره به لاوږي کېدو. دا هغه ډوډۍ وه چې عربي شاعر قيس، ډانتے او سفو څکلې وه او د هغوي زړونه ئې لمبه کړي وو. دا هغه ډوډۍ وه چې د ښائست ديوۍ (goddess) ئې د پېو (کوکۍ) د خوږلت او د اوښکو د تريخوالي نه جوړه وي.

څنګه چې زه د هغوي کورته ورسېدم نو سلمیٰ مې په نظر شوه چې د باغ يوې وني ته ئې خپل سر آرام کړے وه ، په "بېنچ" ناسته وه او داسې ښکارېده لکه چې يوه ناوې په خپله سپينه جوړه کښې ناسته وي او يا داسې لکه چې يو څوکيدار د څوکۍ په حالت کښې په نظر راځي.

زه ډېر په خاموشۍ او احترام سره ورغلم او د هغې خواته کښېناستم. ما خبرې نهٔ شوې کولے نو ځکه مې د زړونو ژبه يعنې خاموشي غوره وګڼله خو ما محسوس کړه چې سلمیٰ زما بې ټکو پيغام اورېدهٔ او زما په سترګو کښې ئې زما د روح ننداره کوله.

څو دقيقې وروسته دغه مشر سړے بهر راغے او ماته ئې سترې مشې اووئيل. کله چې هغهٔ زما په لوري لاس راوغزاوهٔ نو ما داسې وګڼله لکه چې هغه هغې رازونو ته درناوے ورکوي

کومو چې زهٔ او د هغهٔ لور را یو ځائې کړي وو. بیا هغهٔ اوونیل چې "زما بچیو! ډوډۍ تیاره ده راځئ چې خورو ئې". مونږ راپاڅېدو او په هغهٔ پسې روان شو. د سلمٰی سترګې روښانه شوې ځکه چې د هغې د پلار د خولې نه مونږ ته د بچیو وئیلو سره د هغې مینې ته یوه نوې ولوله په لاس ورغله.

مونږ مېز ته کښېناستو. ډوډۍ مو خوړه او د انګورو د اوبو نه مو پسې شومې کول خو زمونږ روحونه په یوه ډېره لېرې دنیا کښې ګرځېدل. مونږ د راتلونکې وخت او د هغې د ستونځو په فکرونو کښې ډوب وو.

مونږ هغه درې کسان وو چې فکرونه مو بېل بېل وو خو مینې په خپلو کښې د یو بل سره تړلي وو. هغه درې بې ازاره خلک چې محسوسول ئې ډېر څهٔ او پوهېدل په هیڅ نهٔ. د دې ډرامې درې بنیادي کردارونه وو. یو مشر سړے چې د خپلې لور سره ئې ډېره مینه وه او هغې له د خوشحاله ژوند ورکولو ارماني وهٔ. یوه ځوانه پېغله چې عمر ئې خواوشا شل کاله وهٔ او د راتلونکې وخت په حقله فکرمنه وه او یو ځوان هلک چې د خوبونو په دنیا کښې اوسېدهٔ او بې فایدې سوچونه ئې کول. هغهٔ نهٔ خو د ژوند شراب څښلي وو او نهٔ د هغې سرکه او غوښتل ئې چې د مینې او پوهې معراج ته ځان ورسوي خو حالت ئې دا وهٔ چې د خپل وجود وزن ئې هم نشهٔ اوچتولے. مونږ درېواړو په دغه خوشې باغ کښې د لوئې اسمان د سترګو لاندې خوراک څښاک کاوهٔ خو زمونږ د ګلاسونو په بېخ کښې خپګان او د ژوند تراخهٔ پټ وو. څنګه چې مونږ د ډوډۍ نه لاس راکښل نو د زنانه نوکرانو نه یوه راغله او وئې

وئیـل چې " بهر یو سړے د فـارس افنـدي سره ملاقـات کـول غواړي" افندي ترې پوښتنه وکړه چې "څوک دے؟" هغې ځواب ورکړه چې " د پادري سړے دے" د لږ ساعت دپاره خاموشي خوره شوه او افندي خپلې لور ته داسې وکاتهٔ لکه پېغمبر چې اسمان ته د وحې دپاره سترګې ونیسي. بیا هغهٔ نوکرې ته اووئیل چې" دننه ئې راولېږه" څنګه چې نوکره بهر شوه نو یو سړے چې مشرقي جامې ئې اغوستې وې او لوئې لوئې کونډه برېتونه ئې وو، کوټې ته راننوتهٔ. افندي ته ئې سلام وکړهٔ او اوئې وئیل چې " زهٔ پادري سلامت ستاسو سره د یوې ضروري خبرې دپاره په خپله ذاتي بګۍ کښې رالېږلے یم" چې دا ئې واورېدهٔ نو د دې مشر سړي رنګ والوتهٔ او په مخ ئې د خپګان نخښې ښکاره شوې. د لږ ساعت سوچ کولو نه وروستـه ماتـه رانزدې شهٔ او په دوستانه انداز کښې ئې اووئیل چې " هیله ده چې زما د بېرته راتلو پورې به تهٔ په دې خوشي ځائې کښې د سلمیٰ د ملګرتیا دپاره ایسار شې"

د دې وېنا سره سم هغهٔ سلمیٰ ته مخ راواړوهٔ او په خندا ئې ورته اووئیـل چې " داسې دې خوښه ده" هغې خپـل سر وخوزاوهٔ خو اننګې ئې سرهٔ شو او په خپـل د لایر (LYRE) نه خوږ اواز کښې ئې اووئیل چې " زهٔ به تر خپله وسه کوښښ کوم چې خپل مېلمه خوشحاله وساتم"

سلمیٰ تر هغه وخته بګۍ ته کاتهٔ تر څو چې فنا شوې نهٔ وه. بیا هغه راغلـه او ماتـه مخامخ پـه شـین ریښمین ټوکي پټ دیوان باندې کښېناسته. هغه داسې ښکارېده لکه زینـک (Lily) چې د سبا باد د شنو وښو په قالین راکوږ کړے وي. دا بـه د قدرت رضا

PUKHTO.NET

وه چې زۀ د شپې په وخت کښې د سلمیٰ سره د هغې په کور کښې د کوم نه چې ونې چاپېره وې او چېرته چې خاموشي، مینه، ښائست او عصمت یو ځائې اوسېدل، یوازې پاتې شوم

مونږ دواړه غلي ناست وو. یو د بل په انتظار وۀ چې خبرې به پېل کړي خو په خپلو کښې خبرې کول هغه یوازینۍ لار نۀ ده چې دوه روحونه وربانديې په یو بل پوهېږي. د شونډو او ژبې تکي چېرې هم زړونه یو بل ته نژدې کولے نۀ شي

څۀ چې د خولې نه راووځي د هغې نه یو پیاوړے او پاک څیز هم وجود لري. خاموشي زمونږ روحونه روښانه کوي، زمونږ په زړونو کښې ګونګوسې کوي او یو بل ته ئې ترغاړه باسي، خاموشي مونږ د خپلو ځانونو نه رابېلوي. د روح په کور کښې مو د ګرځېدو جوګه کوي او د جنت غاړې له مو رسوي. خاموشي مونږ ته دا احساس راکوي چې وجودونه د قېدخانو نه سېوا نور هېڅ هم نۀ دي او دا دنیا داسې ځائې دے چې مونږ ورته راشړلي شوي یو.

سلمیٰ ماته وکتل او سترګو ئې راته د زړۀ حال بیان کړۀ. بیا هغې په قلاره اووئیل چې "راځه چې باغ ته لاړ شو، د ونو لاندې کښېنو او د سپوږمۍ د راختو تماشه وکړو". زۀ په تابعدارۍ سره د خپل ځائې نه راپاڅېدم خو اومې وئیل چې "خوښه دې نۀ ده چې تر هغه وخته دلته ایسار شو تر څو چې سپوږمۍ راختلې نۀ وي او باغ ئې رڼا کړے نۀ وي، ځکه چې تیارې ونې او ګلونه پټ کړي دي او مونږ ته هېڅ هم په نظر نۀ راځي.

بیا هغې اوویل چې "که تیاره زمونږ د سترګو نه ونې او ګلونه پټ کړي نو د زړونو نه خو مو مینه نۀ شي پټولې"
په یو ناآشنا انداز کښې د دې ټکو د ادا کولو نه وروسته هغې خپلې سترګې واړولې او د کړکۍ نه ئې بهر کتل شروع کړۀ. زۀ غلے پاتې شوم د هغې په الفاظو مې سوچ کاوۀ او په خپل ذهن کښې مې د درستې معنې دپاره د هغوي یو یو توړے تاله. بیا هغې ماته داسې وکتل لکه چې په خپله خبره پښېمانه وي او د خپلو سترګو د جادو په زور زما د غوږونو نه دغه ټکي بېرته ویستل غواړي خو د هغې سترګو، په ځائې د دې چې زما نه دغه ټکي هېر کړي، زما په زړۀ کښې هغه خواږۀ ټکي بېرته روښانه کړل چې د وړاندې نه د تل دپاره تت شوي وو.
په دې دنیا کښې هر ښائست یا لویوالے د انسان د یوې جذبې یا فکر پېداوار دے. اوس چې مونږ د تېرو نسلونو د لاس جوړ څۀ هم وینو دا هر یو په وجود کښې د راتلو نه وړاندې د یو سړي په ذهن کښې د یو خیال په شکل کښې او یا د یوې ښځې په زړۀ کښې د یو ټکان (Impulse) په رنګ پېدا شوے وۀ. دا انقلابونه چې دومره وینې ئې وبیولې او د انسانانو ذهنونه ئې د ازادۍ په لور واړول په حقیقت کښې د یو سړي مفکوره وه چې د نورو په زړګونو سړو سره ئې یو ځائې ژوند کاوۀ. دا خطرناک جنګونه چې پوره پوره سلطنتونه ئې تباه کړي دي په حقیقت کښې د یو خیال په نتیجه کښې شوي دي چې د یو فرد په ذهن کښې راپېدا شوے وۀ. ستر تبلیغ چې د انسان لارې ئې بدلې کړې په اصل کښې د یو سړي په فکرونو ادانه وۀ څوک چې د خپل نابغه توب له کبله د خپل چاپېریال نه بېل وۀ. یو واحد خیال اهرامونه (Pyramids)

جوړ کړل د اسلام شان و شوکت ئې مېنځ ته راوړه او په سکندریه کښې د کتابتون د سوزولو موجب وګرځېدهٔ.
د شپې د سړي ذهن ته يو خيال راشي چې يا خو دغه سړے د درناوي په لور يوسي او يا ئې د پناه ځائې ته ورسوي د يوې ښځې يو نظر د يو سړي نه د دنيا د ټولو نه خوشحاله سړے جوړولے شي د يو فرد د خولې يو ټکے يو سړے مالداره کولے هم شي او غريب کولے هم
په دغه شپه زهٔ د سلمىٰ د خولې يو ټکي د راتلونکي او تېر وخت په مېنځ کښې داسې ونښلولم لکه کشتۍ چې د سمندر په مېنځ کښې ونښلي دغه ټکي زهٔ د ځوانۍ د خوبه راويښ کړم او په هغه ستېج ئې ودرولم چېرته چې مرګ او ژوند خپل خپل کردارونه لوبوي
کله چې مونږ باغ ته راغلو نو د ګلونو خوشبوئي په هوا کښې خوره وه مونږ په يو بېنچ د رامبېل د بوټي خواته کښېناستو د اودهٔ فطرت تلونکي راتلونکي ساه مو اورېده او پورته شين اسمان زمونږ د دې ډرامې په ننداره وه
سپوږمۍ د سنين د غر د شنه را پورته شوه او په غونډيو، غرونو او ساحل ئې خپلې پلوشې خورې کړې او د دې سيمې نه چاپېره د کليو لړۍ داسې ښکاره شوه لکه د جادو په زور چې بلاګانې د نيشت نه سمدستي په وجود کښې راشي مونږ د سپوږمۍ د روښانه پلوشو لاندې د ټول لبنان تماشه کوله
د مغرب د شاعرانو خيال دے چې لبنان يو افسانوي ځائې دے چې د داود؏، سليمان؏ او پيغمبرانو نه وروسته داسې هېر

کړے شوے دے لکه څنګه چې د عدن باغ د آدم او د حوا نه وروسته د خلکو د خیاله وتے دے. د دغه شاعرانو په ذهن کښې لبنان د یو شاعرانه تاثر نوم دے چې د یو داسې غر سره تړلے دے چې لمنې ئې د مقدسو سبرو په خوشبویۍ کښې خوشتې دي. دا ښار هغوي له د کاپر (Copper) او ماربلو نه د جوړ شوي کوتلي کلیسا او د څربدونکو هوسو د کنډک یاد تازه کوي. په دغه شپه ما لبنان د شاعر په سترګو لکه د یو خوب غونډې ولیدهٔ. دغسې د څیزونو په رغونه کښې د جذباتو او احساساتو سره سم بدلون مېنځ ته راځي او مونږ ته پکښې زړهٔ راکښون او حسن څرګند ېږي. په داسې حال کښې چې دا زړهٔ راکښون او حسن هم په مونږ پورې اړه لري

کله چې د سپورمۍ پلوشې د سلمۍ په مخ، غاړه او متو پرېوتې نو هغه داسې ښکاریده لکه یوه ښکلې مجسمه چې د عشتار (Ishtar) د عبادت کوونکي ګوتو جوړه کړې وي. د هغې چې ماته پام شهٔ نو اوئې وئیل چې "تهٔ ولې غلے ناست ئې؟ ماته ولې د تېر وخت په حقله څهٔ نهٔ وائې؟" ما چې هغې ته وکتل نو زما ګونګتوب ختم شهٔ او شونډې مې پرانستې. ما اووئیل چې "ولې تا وانهٔ ورېدهٔ، څهٔ چې ما دې باغ ته د راتلو په وخت کښې اووئیل؟ هغه روح چې د ګلونو ګونګوسې او د خاموشۍ سندرې اورېدلے شي هغه زما د زړهٔ درزا او د ذهن کریکې هم محسوسولے شي."

هغې مخ په لاسونو پټ کړهٔ او په انبنتې اواز ئې اووئیل چې "هو، ما ستا احساسات محسوس کړل. ما یو داسې اواز واورېدهٔ چې د شپې د سینې نه راپورته کېدهٔ او یو داسې شور مې هم تر غوږو شهٔ چې د ورځې په زړهٔ کښې ئې موجونه وهل".

په دې وخت کښې زما نه خپل تېر وخت خپل وجود حتی چې د سلمی نه بغېر نور هر څۀ هېر شو. ما څواب ورکړۀ چې "زۀ هم ستا په زړۀ پوهېدم ما په هوا کښې يو داسې ساز محسوساوۀ چې زما زړۀ له ئې خوشحالي ورکوله او ټول کائنات ئې په لړزان کړے وۀ".

دا چې ئې واورېدل نو هغې خپلې سترګې پټې کړې او په شونډو ئې ما د خوشحالۍ داسې مسکا وليده چې د خپګان رنګ پکښې هم ځلېدۀ. بيا هغې غلي غوندې اووئيل چې "اوس ماته پته ولګېده چې د اسمان نه اوچت د سمندر نه ژور او د ژوند او مرګ او وخت نه زيات ناپېژندلي ځيزونه هم وجود لري. اوس زۀ په هغه څۀ پوهه شوم په څۀ چې وړاندې نۀ پوهېدم"

په دغه وخت کښې سلمی ماته د دوست نه زياته خوږه، د خور نه زياته نزدې او د محبوبې نه زياته زړۀ ته راتېره په نظر راغله هغه زما دپاره يو ستر خيال، يو ښکلے خوب او زما د روح د قابونه بهر يوه جذبه جوړه شوه.

زۀ د دې فکر سره اتفاق نۀ لرم چې ګني محبت د اوږدې ملګرتيا او د مينې د متواتر اظهار په نتيجه کښې پېدا کېږي محبت د روحاني نزدېوالي پېداوار دے او دا نزدېوالے کۀ په يوه لحظه کښې پېدا نۀ شي نو بيا په کلونو او حتی نسلونو کښې هم نۀ شي پېدا کېدے.

بيا سلمی سرپورته کړۀ او د شفق په لور ئې هغه ځائې ته وکاتۀ چېرته چې د سنين غر د اسمان سره يو ځائې کېږي او ماته ئې اووئيل چې "پرون تۀ ماته لکه د ورور غوندې ښکارېدې د چا سره چې زۀ د خپل پلار د نظر لاندې په خاموشه انداز کښې کښېناستم

باڅېدم خو اوس زۀ داسې څۀ محسوسوم چې د وروري خه ري د مينې نه زيات خوارۀ او ناآشنا دي. اوس زما په ذهن کښې د مينې او وېرې يو داسې ګډې (مخلوط) ځائې نيولے دے چې زما زړۀ ئې د خوشحالئ او درد نه ډک کړے دے

ما اووئيل چې " هم دا جذبه د کومې نه چې مونږ وېرېږو او رپ رپے راباندې راځي چې کله زمونږ د زړونو نه تېره شي نو د فطرت هغه قانون ترې جوړ شي چې د زمکې نه چاپېره سپوږمۍ او د خدائے نه چاپېره لمر ګرځوي"

هغې خپل لاس زما په سر کېښودۀ او زما په وېښتو کښې ئې ګوتې اووهلې، مخ ئې سور شۀ او د سترګو نه ئې اوښکې داسې راوڅڅېدې لکه د زينک په پاڼو چې د پرخې څاڅکي پرېوځي

هغې اووئيل چې " څوک به دا ومني چې په دې وخت کښې مونږ د شک په خندانو قابو وموندۀ دا به د چا زړۀ ته پرېوځي چې د نسان مياشت چې مونږ ئې په ړومبي ځل يو ځائې کړو، هغه مياشت ده چې مونږ ئې د ژوند د ټولو نه په زيات مقدس ځائې کښې ودرولو"

د دې خبرو په دوران کښې د هغې لاس زما په سر پروت وۀ او ما دغه نرم نازک لاس چې ګوتې ئې زما په وېښتو کښې الوول وې، نۀ خو د بادشاهئ په تاج ورکاوۀ او نۀ د بل کوم درناوي ګلونو په څادر

بيا ما ځواب ورکړۀ چې " خلک به زمونږ په قيصه باور نۀ کوي ځکه چې هغوي د دې نه نۀ دي خبر چې مينه هغه ګل دے چې د موسم د مرستې نه بغير راټوکېږي او جوبن ته رسي خو سوال دا

دے چې ایا دا د نسان میاشت وه چې مونږ ئې په رومبي ځل را یو ځائې کړو او کهٔ دا هم دا وخت دے چې مونږ ئې د ژوند د ټولو نه په مقدس ځائې کښې ایسار کړي یو. ایا دا د الله پاک هغه لاس نهٔ دے چې زمونږ روحونه ئې زمونږ د پېدا ایښت نه وړاندې د یو بل سره تړلي وو او مونږ ئې د تل دپاره د یو بل قېدیان جوړ کړي وو؟ د انسان ژوند نهٔ خو د مور په خېټه کښې شروع کېږي او نهٔ په قبر کښې پائې ته رسي او دا د سپوږمۍ او ستورو د رڼا نه ډکه فضا چېرې هم د مینه کوونکو روحونو او درک لرونکو ارواګانونه نهٔ خالي کېږي.

ځنګه چې هغې خپل لاس زما د سر نه راکښهٔ نو ما د خپلو وېښتو په بېخ کښې د بجلۍ (برېښنا) یو داسې کرنټ (جریان) غوندې محسوس کړهٔ چې د شپې د خوږې هوا سره اخښلے شوے وهٔ. ما د سلمٰی لاس ونیوهٔ، خپلې لمبه لمبه شونډې مې ورباندې کېښودې او داسې مې ښکل کړهٔ لکه یو عقیدت مند چې په زیارت کښې ممبر ښکلوي. د دې مچې (کوکي) یاد اوس هم زما زړهٔ وېلې کوي او په خپل خوږلت زما د روح ټول خصلتونه راوېښوي.

یوه ګنټه تېره شوه خو هره دقیقه ئې د مینې د پوره کال برابره وه. د شپې خاموشي، د سپوږمۍ رڼا، ګلونو او ونو زمونږ نه د مینې نه اخوا نور ټول حقیقتونه هېر کړي وو. په دې کښې ناڅاپه مونږ د اسونو د پښو کړپهار او د بګۍ د پایو کړکړ واورېدهٔ. دې اوازونو مونږ د خوږې بې هوشۍ نه رابېدار کړو او د خوبونو د دنیا نه ئې د سرګردانۍ او پر اسراریت دنیا نه راوستو. مونږ یوه

شو چې د سلمی پلار د خپل کار نه راستون شهٔ مونږ د هغهٔ د هر کلي دپاره راپاڅېدو او په باغ کښې د دروازې په لوري لاړو.

کله چې بګي د باغ خولې له راورسېده نو فارس افندي ترې راکوز شهٔ او زمونږ طرفته ورو ورو راروان شهٔ. هغه داسې تيټ راروان وهٔ لکه چې لوئې پېټے ئې په سر پروت وي. سلمی له راغے او خپل دواړه لاسونه ئې د هغې په اوږو کېښودل او په ژوره نظر ئې ورته وکاتهٔ. د هغهٔ د سترګو نه په ضعيفه مخ اوښکې راروانې شوې او د يوې دردناکې مسکا په غرض ئې شونډې ورپېدې او په غرېو نيولي اواز ئې اووئيل چې "زما ګرانې سلمی! ډېر زر به تهٔ زما د لاسونه اووځې او د يو بل سړي ګوتو ته به ورسېږې. ډېر زر به تقدير تا د دې يوازې کورنه د دنيا د تولونه پراخه انګڼ ته وبيسي او دا باغ به ستا د قدمونو ارمانې پاتې شي او ستا پلار به ستا د پاره ناآشنا شي هر څهٔ شوي دي، خدائے دې خوشحاله لره."

دا ټکي چې ئې واورېدل نو د سلمی د مخ رنګ وتښتېدهٔ اوسترګې ئې داسې په يو ځائې ودرېدې لکه د مرګ فرښته چې ئې د ځان په لور راروانه ليدلې وي. بيا ئې داسې چغې کړې لکه مرغی چې سړے اوولي او په زمکه پرېږې او په انښتي اواز ئې اووئيل چې "دا تهٔ څهٔ وائې؟ ستا مطلب څهٔ دے؟ تهٔ ما چېرته لېږې؟"

بيا هغې خپل پلار ته په دې غرض په سنجيده نظر وکاتهٔ چې د هغهٔ نه اصل راز معلوم کړي. لږ ساعت پس هغې اووئيل چې "زهٔ پوهه شوم، زهٔ په هر څهٔ پوهه شوم. پادري زهٔ ستا نه غوښتې يم او د دې مرغۍ چې ځانګونه ئې مات دي، دپاره ئې پنجره جوړه کړې ده. پلاره! ته په دې رضا ئې؟"

د هغهٔ خواب یو ژور اسویلے وۀ. هغهٔ په نرمۍ سره سلمیٰ کور ته دننه کړه او زۀ په باغ کښې ولاړ پاتې شوم. زۀ د سرګردانۍ څپو داسې په مخه واخستم لکه د سیلۍ توپان چې د خزان پاڼې در په درزغلوي. بیا زۀ د هغوي په پل د کور کوټې ته ورغلم او د دې دپاره چې د دوي په خبرو کښې خلل رانۀ شي، فارس افندي ته مې لاس ورکړۀ، خپل بنائسته ستوري سلمیٰ ته مې وکاتۀ او د کور نه بهر ته راروان شوم.

زۀ چې کله د باغ اخیري سر ته راورسېدم نو ما د دغه مشر سړي اواز واورېدۀ او بېرته راستون شوم. هغهٔ په عذر سره زما لاس ونیوۀ او اوئې وئیل چې "زویه! زۀ بخښنه غواړم چې ما ستاسو ماښام په ژړا بدل کړۀ خو کله چې زما کور کنډر شي او زۀ یوازې او بې اسرې پاتې شم نو دا به ستا مهرباني وي چې دلته خپل تلۀ راتلۀ جاري وساتې. زما زویه! ځواني او زړښت د یو بل سره داسې نۀ جوړېږي لکه څنګه چې سحر او شپه د یو بل سره سمون نۀ خوري خو تۀ به زما خوا له راځې او زما د ځوانۍ د هغه ورځو یادونه به تازه کوې کومې چې ما او ستا پلار یو ځائې تېرې کړې وې او تۀ به ماته د هغه ژوند خبرونه اوروې کوم چې اوس ما په خپل اولاد او ارزومندو کښې نۀ حسابوي چې سلمیٰ لاړه شي او زۀ یوازې شم نو ګنې تۀ به زما خواله نۀ راځې؟

هغهٔ چې دا دردناکې خبرې کولې نو ما ئې په چپه خولهٔ لاس خوزاوۀ. ما محسوسوله چې د هغهٔ تودې اوښکې زما په لاس راپرېوتې. د هر خپګانه او د اولاد د مینې د زوره زما وجود رپېدۀ او داسې مې محسوسوله لکه چې د ډېره غمه مې زړۀ کار

پرېښودونکې وه. کله چې ما سر راپورته کړه او هغه زما په سترګو کښې اوښکې ولیدې نو هغه په ما رانښکته شه او شونډې ئې زما په تندي کېښودې "ځه زویه په مخه دې ښه، په مخه دې ښه"

د یو بوډا سړي اوښکې د یو ځوان سړي په نسبت زیاتې زورورې وي ځکه چې دا د هغه په وجود کښې د ژوند پاتې ونډه وي. د ځوان سړي اوښکې داسې وي لکه د ګلاب په پاڼو د پرخې څاڅکي. په داسې حال کښې چې د بوډا سړي اوښکې دهغه پاڼې په مثال وي چې د ژمي په سر کښې (پېل کې) د هوا سره راپرېوځي

زه چې د فارس افندي د کوره رابهر شوم نو بیا هم د سلمی اواز زما په غوږونو کښې ګرځېده. د هغې ښائست لکه د روح غونډې په ما پسې وه او د هغې د پلار اوښکې ورو ورو زما په لاس وچېدې

زه لکه د آدم غونډې د جنت نه راویستلے شوم خو زما د زړه حوا زما سره نه وه چې د دې تولې دنیا نه ئې جنت جوړ کړے وے په هغه شپه، په کومه چې زه په دوېم ځل پېدا شوم، ما داسې محسوس کړه لکه چې د مرګ مخ مې په ړومبي ځل ولیده هم په دې ډول لمر په خپله تودوخه پټې راژوندي کوي هم او وژني ئې هم.

د اور ډنډ

هر هغه څۀ چې سرے ئې د شپې په تیارۀ کښې په پټه کوي یو ځل د ورځې په رڼا کښې په ډاګه کېږي. هغه خبرې چې په خلوت کښې شوې وي یو ځل ناڅاپه د کوڅو د بحث موضوع جوړې شي. هغه کړنې چې مونږ ئې نن د کورونو په ګوټونو کښې پټوو، سبا له به ئې په هره کوڅه کښې نغارې غږېږي.

دغسې د فارس افندي سره د غالب پادري د ملاقات د مقصد نه تیارو روحونو پرده اوچته کړه او په ټول ګاونډ کښې د هغوي ترمېنځ شوې خبرې خورې شوې حتی چې زمنا غوږونو ته هم راورسېدې.

د فارس افندي او غالب پادري ترمېنځ چې کوم بحث شوے وۀ د هغې موضوع د غریبانو، کونډو او یتیمانو مسئلې نۀ وې. په فارس افندي پسې د سړي د رالېږلو او د پادري په ذاتي بګۍ کښې د هغۀ د وړلو بنیادي مقصد دا وۀ چې د سلمٰی او د پادري د وراره منصور ترمېنځ کوژدن وکړي.

سلمٰی د مالدار پلار یکې یوه لور وه. په هغې د پادري نظر په دې وجه نۀ وۀ چې ګنې هغه ښکلې او شریفه وه بلکې په دې چې د هغې د پلار سره ډېر دولت وۀ او دغه دولت د منصور تقدیر بدلولے شۀ او د هغۀ نه ئې یو اهم سړے جوړولے شۀ.

د مشرق مذهبي مشران په خپل ښه ژوند قناعت نه کوي د هغوي هڅه دا وي چې د خپلې کورنۍ ټول غړي اعلی رتبې ته ورسوي او د خلکو په اوږو ئې سواره کړي.

د بادشاه د تخت میراث د هغهٔ مشر زوي ته پاتې کېږي. خو د مذهبي مشر لوړه رتبه د هغهٔ په ورونو او وریرونو کښې هم سرایت کوي. دغسې د عیسائي پادري. مسلمان امام او برهمن پنډت نه هغه نهنګ جوړ شي چې خپل ښکار په ګڼو پنجو کښې نیسي او په بې شماره خولو ئې وینه زاکاږي.

د سلمی پلار نهٔ غوښتهٔ چې خپله لور ضایع کړي نو ځکه د پادري د پوښتنې په ځواب کښې د هغهٔ د سترګو نه اوښکې لاړې او په خولهٔ ئې هېڅ اونهٔ وئیل.

هر سړے چې د خپلې یکې یوې او په ناز لویه کړې لور نه بېلېږي نو روح ئې په لړزان کېږي.

څومره چې مور او پلار د زوي په وادهٔ خوشحالېږي نو هم په دغه اندازه د لور په وادهٔ خپه وي ځکه چې د زوي وادهٔ په کورنۍ کښې د یو نوي غړي اضافه کوي او د لور وادهٔ د مور او پلار دپاره د هغې د بایللو معنی لري

فارس افندي پادري ته "ښه" وکړهٔ اګر چې زړه ئې نهٔ غوښتهٔ ځکه چې د پادري ورارهٔ هغهٔ ته ښهٔ معلوم وهٔ او دا ورته پته وه چې هغه یو خطرناک، د کرکې وړ، رزیل او بدکاره سړے دے.

په لبنان کښې کهٔ یو عیسایي د پادري خبره اونهٔ مني نو هېچرې هم په عزت کښې نهٔ شي پاتې کېدلے کهٔ څوک د یو مذهبي مشر نه سرغړونه وکړي نو د خلکو د نظره غورزېږي. د

سترګې او برچې په مقابله کښې سترګه خامخا ضائع کېږي.
همدارنګه کوم لاس چې د تورې د ګوزار مخې له راځي هغه پرې کېږي.
کۀ چېرې فارس افندي د پادري خوښې ته غاړه نۀ وې ایښودلې نو د سلمٰی به بدنامي شوې وه او د شونډو او ژبو غلاظت به د هغې نوم داغدار کړے وۀ. د لومبړې په نظر کښې د انګورو هغه غونچکونه تراوۀ وي کومو ته چې هغه نۀ رسي.
په دې توګه سلمٰی د تقدیر په پنجه کښې ورغله او د یوې سپکې وینزې په رنګ ئې د مشرقي ښځو غمژن تولګي ته وردننه کړه او دغسې د سپوږمۍ په رڼا روښانه او د ګلونو په بوئې معطره فضا کښې د مینې په سپینو وزرو د الوت نه وروسته دغه سپېڅلے روح په لت (تلک) کښې ونښتۀ.
په ځینې هېوادونو کښې د مور او پلار دولت د اولاد دپاره د غم جوړ شي. هغه لوئې او کوټلے صندوق (بکسه) چې مور او پلار په ګډه د خپل دولت د خوندي کولو دپاره په کار راوستے وي، د هغوي د میراث خورو د روحونو دپاره یوه تنګه او تیارۀ قبرخانه جوړ شي. دینار چې د حده زیات زورور دے او خلک ورته سجدې کوي. په شیطان بدل شي او بیا روح ته سزا ورکوي او زړۀ وژني. سلمٰی د هغه ښځو د جملې نه یوه ثابته شوه چې د مور او پلار د دولت او د چنغول د وړ سترګې ښکار شوي دي کۀ چېرې د هغې پلار دولت مند سړے نۀ وے نو هغه به نن هم ژوندۍ وه او خوشحاله به وه.
یوه هفته تېره شوه. د سلمٰی مینه زما د تفریح واحده ذریعه وه چې د شپې به ئې زما دپاره د خوشحالۍ سندرې وئیلې او سحر

به ئې وختي د دې دپاره راوېښولم چې د ژوند په معنی او د فطرت په راز ځان پوه کړم. دا هغه سپېځلې مینه ده چې حسد نه لري، غني ده او روح ته چېرې هم زیان نه رسوي. دا هغه نزدېوالے دے چې د سړي روح په اطمینان کښې خوشتوي، د محبت هغه لوږه ده چې د قناعت په صورت کښې د سړي روح د سخا نه ډکوي. هغه نزاکت دے چې بې د روح د پارونې نه امېدونه پېدا کوي، ځمکه په جنت بدلوي او د ژوند نه یو خوږ او ښائسته خوب جوړوي.

ما چې به کله د سحر د مخې په پټو کښې چکر واهۀ نو د فطرت په راوېښېدو کښې به مې د ابدیت نخښې نخښانې لیدلې او چې کله به د سمندر په غاړه کښېناستم نو د موجونو نه به مې د ابدیت سندرې اورېدې او کله چې به په کوڅو کښې ګرځېدم نو د لارویو په کړو وړو او د زیارې کښو په حرکاتو کښې به راته د ژوند ښائست او د انسانیت دبدبه په نظر راتله.

دغه ورځې د ارواګانو په څېر واوړېدې او د وریځو غونډې ورکې شوې او زما سره د درناکو یادونو نه اخوا نور هېڅ هم پاتې نۀ شو. هغه سترګې چې ما به وریاندې د سپرلي د ښائست او د ویښېدونکي فطرت نظارې کولې اوس د توپان د غضب او د ژمي د بدبختیو نه اخوا نور هېڅ هم نۀ ویني. هغه غوږونه چې ما به وریاندې د موجونو سندرې اورېدې اوس صرف د سیلۍ انګولا او د تړو خلاف (پرضد) د سمندر د قهر و غضب اوازونه اوري. هغه روح چې د انسان د نۀ ستړي کېدونکي مجال او د کائنات د شان و شوکت تماشه ئې په خوشحالۍ کوله، د ناکامۍ او نااميدۍ د

مخ په ليدو په لړزان دے. په دنيا کښې بل هيڅ څيز دومره ښائسته نشته لکه څومره چې د مينې ورځې وي او همدارنګه هيڅ څيز دومره تريخ او څوروونکے نشته لکه څومره چې د خپګان دغه وېرونکې شپې وي.

کله چې زۀ د خپل زړۀ د غوښتنې په مقابل کښې د مزاحمت نه پرېوتم نو د رخصتۍ (چټي) په ورځ يو ځل بيا د سلمىٰ کور ته لاړم.

دا کور، چې د ښائست لاسونو ئې عمارت ودرولے وۀ او د مينې ګوتو ئې رنګ روغن کړے وۀ. زما دپاره نوے نۀ وۀ. دا د روح د عبادت او د زړۀ د سجدو او دعا غوښتلو ځائې وۀ. زۀ چې څنګه باغ ته داخل شوم نو داسې مې محسوسه کړه لکه چې يو قوت (قوه) ما د دې دنيا نه لېرې راکاږي او په يو داسې مقام کښې مې ځائې کوي کوم چې په قدرتي ډول د مبارزې او کړاوونو نه ازاد دے. ما لکه د يو صوفي غوندې چې د قدرت رازونه ورته څرګند ېږي، ځان د ګلونو او ونو په مېنځ کښې وليدۀ. څنګه چې زۀ د کور دروازې ته ورسېدم نو سلمىٰ مې په نظر شوه چې د ياسمين د بوټي سيورې ته په بېنچ ناسته وه. دا هغه ځائې وۀ چېرته چې مونږ يوه هفته وړاندې د هغه شپې په وخت کښې ناست وو چې خدائے پاک زما د خوشحالۍ او خپګان د پېل دپاره خوښه کړې وه. زۀ چې د هغې خوا له ورسېدم نو هغه نۀ د خپل ځائې نه وخوزېده اونۀ ئې ما ته څۀ اووئيل. داسې ښکارېده لکه چې هغې ته خپل شپږم حس زما د راتلو خبر ورکړے وۀ. کله چې زۀ د هغې خوا ته کښېناستم نو هغې ما ته د لږ ساعت دپاره په غور وکاتۀ

بیا ئې یو سوړ اسوېلې وکړه. خپل مخ ئې بل طرفته وګرځاوه او اسمان ته ئې وکاته. د لږ ساعت د زړه راکښونکې خاموشۍ نه وروسته، هغې بیا زما طرفته مخ راواړاوه. په رېږدېدونکي لاس ئې زما لاس ونیوه او په کمزوري اواز کښې ئې اووئیل چې "زما ملګریه! ماته وګوره! زما مخ مطالعه کړه! او هغه څه پکښې ولوله کوم چې ته ئې غواړې او زه ئې وئیلې نه شم. زما جانانه. زما وروره ماته وګوره"

ما هغې ته په غور وکاته او اومې لیدل چې هغه سترګې چې یو څو ورځې وړاندې لکه د شوندو خندنې وې او لکه د بلبل د وزرو خوزېدلې اوس کوغالو ته وربرېوتې وې او درد او خپګان پکښې غرېدۀ. د هغې مخ چې د غورېدونکې زینک په مثال وۀ. اوس زېړ زیبښلې وۀ. د هغې خوږې شونډې داسې ښکارېدې لکه خزان چې دوه مړاوي ګلاب په خپل ډنډر پرېښودي وي. د هغې سپینه دنګه نرۍ غاړه مخې ته داسې راتیټه شوې وه لکه چې په سر کښې د موجود غم وزن ئې د زغم نه وتې وۀ.

ما د سلمې په مخ کښې دا ټول بدلونونه ولیدۀ خو دا زما د پاره داسې وه لکه یوه ځغلنده وریځ چې د سپوږمۍ مخ پټ کړي او هغه لاښکلې کړي. یو داسې نظر چې د داخلي خپګان اظهار کوي. کۀ هر څو مره درد بدلې او د المیو نه ډک وي خو بیا هم د مخ ښائست لا زیاتوي. ولې هغه مخ چې د خاموشۍ په ژبه خپل پټ غمونه نۀ بیانوي کۀ رغونه ئې هر څنګه وي خو ښکلې نۀ ښکاري. پیالې ته تر هغه وخته زمونږ شونډې نۀ پسخېږي تر څو چې مو د روښانه ښیښې نه د شرابو رنګ نۀ وي لیدلې

سلمى په دغه ماښام د ژوند د خوږو او ترخو نه ډکه د شرابو پياله ښکاريده. هغه د مشرقي ښځو يوه نمونه وه، څوک چې تر هغه وخته د مور او پلار کور نه پريږدي تر څو چې ئې په خپل ځنځ د خاوند جنغ نهٔ وي اېښودلے، تر هغه وخته د خپلې مور د مينه ناکې غيږې نه نهٔ بېليږي تر څو چې د غلامۍ په زنځيرونو کښې نهٔ وي تړلې شوې او د خاوند د مور د ناکردو سره نهٔ وي مخامخ شوې.

ما تر هغه وخته سلمىٰ ته کاتهٔ او د هغې مړاوے روح مې اوريدهٔ چې په ما يو داسې ذهني کېفيت خور شهٔ چې وخت مې ولاړ محسوس کړهٔ او کائنات مې د سترګو نه ورک شهٔ. ما فقط د هغې هغه دوه اوږدې سترګې ليدلې کومو چې ما ته په ځير ځير کاتهٔ او صرف د هغې هغه يخ ريږدونکي لاسونه مې محسوسول کومو چې زما لاس نيولے وهٔ.

زهٔ د خپله خوبه د سلمىٰ د ټيټ اواز په دې خبره رابېدار شوم چې " زما جانانه راځه چې د بوږنوونکي راتلونکي وخت د راتلو نه وړاندې هم په دغه وخت خبرې اترې وکړو. زما پلار هم دغه اوس د هغه سړي د ليدو دپاره لاړهٔ چې تر مرګه پورې به زما د ژوند ملګرے وي. زما پلار چې خدائے پاک زما د هستۍ په غرض غوره کړے وهٔ، به د هغه سړي سره ليدل کتل کوي کوم چې دنيا زما د پاتې ژوند دپاره زما د خاوند په ډول خوښ کړے دے د دې ښار په زړهٔ کښې به هغه مشر سړے، چې زما د ځوانۍ په وخت کښې ئې زما ملګرتيا کړې ده، د هغه ځوان سړي سره ملاقات کوي، کوم چې به په راتلونکي وخت کښې زما ملګرے

وي. نن شپه به دوا ړه کوږنۍ د وادهٔ ښتهه ږدي. دا به څهٔ ناآشنا او اغيزناک وخت وي؛ تېره هفته هم په دې وخت او هم د دې ياسمين د بوټي لاندې مېنې په ږومبي څل زما روح په غېږ کښې ونيوهٔ. په داسې حال کښې چې هم په دغه وخت قسمت لګيا وهٔ. زما د ژوند د قيصې ږومبے ټکے ئې د پادري په مانۍ کښې ليکهٔ. اوس دا وخت زما پلار او زما غوښتونکي زما د وادهٔ د ښتې تابيا کوي. په داسې حال کښې چې زهٔ ستا روح وينم چې داسې په ناقرارۍ سره زما نه چاپېره چورلي لکه يو تږے مارغهٔ چې د اوبو په يوه داسې چينه پېرونه خوري، چې قهرېدلے ښکاري ورته توپک په لاس ناست وي. دا شپه څومره پياوړې ده! او څومره د رمزنه ډکه ده!"

دا خبرې چې ما واورېدې نو داسې مې محسوس کړه لکه چې د مکملې مايوسۍ تور روح زموږ د مينې په مرۍ په کلچه کښې غلے کېدونکے دے. ما هغې ته اووئيل چې " دغه مارغهٔ به تر هغه وخته د دغه چينې دپاسه ګرځي، تر څو چې تندې وژلے نهٔ وي او يا د ښکارۍ په پنجه کښې ورغلے نهٔ وي"

هغې په خواب کښې اووئيل چې "نه په ما ګرانه! پکار ده چې دا بلبل ژوندے وي او د تيارې د راتلو، د سپرلي د تېرېدو او د دې دنيا د پائې ته رسېدو پورې خپلې سندرې اووائي او تر ابده ئې خولهٔ ونهٔ درېږي. د دې اواز خاموشول نهٔ دي پکار. ځکه چې دهٔ زما زړهٔ له ژوند راوړے دے. د دهٔ ځانګونه بايد مات نهٔ شي ځکه چې د دوي حرکت زما د زړهٔ نه تيارې ليرې کوي"

بيا ما په ګونګوسي اووئيل چې " زما ګرانې سلمىٰ دا مارغهٔ تنده د کاره اوباسي او وېره به ئې مړ کړي"

PUKHTO.NET

هغې سمدستي په رپېدونکو شونډو خواب راکړه چې "د روح تنده د مادي څيزونو د شرابو نه زياته خوندوره ده. همدارنګه د روح وېره د وجود د تحفظ د احساس نه زياته په زړه پورې ده خو زما جانانه دا مې واوره او په غور ئې واوره چې نن زه د يو داسې نوي ژوند په دروازه کښې ولاړه يم چې ماته ئې هېڅ معلومات نشته. زما مثال د هغه ړوند سړي دے چې د پرېوتو د وېرې لاس تپوي او ځي. زما د پلار دولت زه د غلامانو په بازار ايښودې يم او دې سړي پلورلې يم. زه نه هغه پېژنم او نه ورسره مينه لرم خو دا زما دپاره لازمي ده چې د هغه سره مينه کول زده کړم. همدارنګه زما دپاره د هغه اطاعت، خدمت او خوشحاله ساتل حتمي دي. زه به هغه له هر هغه څه ورکوم، کوم چې يوه کمزورې ښځه يو زورور سړي له ورکولے شي."

"خو زما جانانه! ته اوس هم ښه په جوبن کښې ئې. ته د ژوند په لار چې د ګلونو قالين ورباندې غوړېدلے دے، اوس هم ښه په ازاد مټ ګرځېدے شې. ته اوس هم د زړه په رڼا په دې ګرده نړۍ کښې د ګرځېدو جوګه ئې. ته په خپله خوښه سوچ، خبرې او عمل کولے شې. ته د ژوند په مخ خپل نوم ليکلے شې، ځکه چې سړے ئې. ته د يو بادار (اقا) په ډول ژوند کولے شې ځکه چې ستا د پلار دولت ته د غلامانو په بازار نه ئې ايښودے چې څوک دې وپېرې يا وپلورې. ته د خپلې خوښې د جينۍ سره واده کولے شې او مخکښې د دې نه چې هغه ستا کور ته راشي، هغه په خپل زړه کښې اوسولے شې او بغېر د څه مشکل نه ورسره په يو بل باور يقيني کولے شې."

لږ ساعت خاموشي خوره شوه او بیا سلمی د خپلې خبرې په دوام اووئیل چې "آیا دا هغه وخت راغلے چې ما او تا د یو بل نه په دې غرض ببلوي چې ته د سړي دبدبه خپله کړې او زه د ښځې ذمه واري په سر واخلم؟ آیا هم دا وجه ده چې د بلبلو چغار نه راځېږي. د ګل پاڼې هوا تس نس کړي دي او د شرابو پیالې خپل ارزښت دلاسه ورکړے دے؟ آیا د یاسمین د بوټي لاندې، چېرته چې زما او ستا روحونه یو بل ته غاړه وتي وو، د سپوږۍ په رڼا کښې تېرې کړې زمونږ تولې شپې بېکاره لاړې؟ آیا مونږ د ستورو په لور داسې تېز والوتو چې وزرې موسترې شوې او اوس مخ په ښکته د اوبو د ول (ګرداب) په لور رالوان یو. راغورځېږو؟ یا آیا مینه هغه وخت اوده وه. څه وخت چې مونږ له راتله او کله چې راویښه شوه نو مونږ له ئې د سزا راکولو فېصله وکړه؟ یا آیا زمونږ روحونو د شپې نرمه هوا په داسې سیلۍ بدله کړه چې مونږ ئې ټوټې ټوټې کړو او په دې سیمه ئې لکه د ګرد اوشندلو؟ مونږ نه خو د خپلې وعدې خلاف ورزي کړې ده او نه مو شجر ممنوعه څکلې ده نو بیا په څه ګناه کښې د جنت نه ویستلے کېږو؟ مونږ نه خو د بغاوت منصوبه جوړه کړې ده او نه مو عملي کړې ده نو بیا ولې دوزخ ته لېږلے کېږو؟ نه نه هغه لحظې چې مونږ ئې را یوځائې کړي یو د پېړیو نه زیاتې دي او هغه رڼا چې زمونږ روحونه ئې روښانه کړي دي، د تیارې نه زیاته زوروره ده او کۀ توپان مونږ د سمندر په دې شدله سینه جدا کوي نو څپې به مو په بې شوره ساحل باندې بېرته رایوځائې کړي او کۀ دا ژوند مونږ مړۀ کړي نو مرګ به مو بېرته د یو بل سره غاړه باسي. د ښځې زړۀ

د وخت یاموسم سره نه بدلېږي. حتی کهٔ د تل دپاره مړ هم شي خو چېرې هم ښېځي د مېنځه نه ځي د ښځې زړهٔ د هغه پتمې په مثال وي چې د جنګ په مېدان بدل شوے وي چې د ونو د ښېخ نه د وتلو، د ونو د سوزېدلو، د تیږو په وینو د رنګېدلو او په زمکه د هډوکو او کوپړو د کر نه وروسته داسې خاموشه غلے او چپ وي لکه چې هېڅ هم نهٔ وي شوي. څکه چې سپرلے او خزان په خپل خپل وار راځي او خپل خپل کار کوي

"زما جانانه! اوس به مونږ څهٔ کوو. څنګه به بېلېږو او چېرته به لیدل کتل کوو؟ آیا مینه یو داسې ناآشنا مېلمه وګڼو چې مابنام راغے او سحر په خپله مخه لاړهٔ؟ یا داسې وګڼو چې دا محبت یو خوب وهٔ چې په اودو راغے او په ویښه خپل منطقي انجام ته ورسېدهٔ؟ آیا مونږ دا هغه د نې هوښي یوساعت وګڼو چې وروسته پسې هوش خپل ځائې ته راغے؟ زما جانانه! سر اوچت کړه چې زهٔ درته سم وګورم. شونډې پرانیزه چې زهٔ دې اواز واورم زما سره خبرې وکړه. کله چې دا توپان زمونږ د مینې کشتۍ نسکوره کړي نو تهٔ به ما یاده ساتې؟ تهٔ به د شپې په چپه چپتیا کښې زما د وزرو ښکالو اورې؟ زما روح چې ستا د سر دپاسه ځانګونه وهي نو تهٔ به ئې محسوسوې؟ چې زما روح ستا د سر دپاسه ریبېږي نو تهٔ به ئې اورې؟ زما اسوېلي به اورې؟ زما سیورې چې د مابنام د تروږمۍ سره به راځي او د سباؤن د رڼا سره به ورومي، نو تا ته به ښکاري؟ ما ته اووایه زما جانانه! زما سترګو ته د جادوګرې پلوشې د جوړېدو نه وروسته به تهٔ زما د غوږونو دپاره خوږه سندره او د روح دپاره وزرې جوړېږې؟ ما ته اووایه چې ستا نه به څهٔ جوړېږي"

ما چې دا تکي واورېدل نو زړه مې نرے شو او هغې ته مې خواب ورکړو چې "زما ګرانې! زه به هغه څه جوړېږم څه چې رانه ته جوړول غواړې"

بیا هغې اووئیل چې "زه غواړم چې ته زما سره داسې مینه وکړې لکه څنګه چې شاعر د خپلو غمژنو فکرونو سره کوي. زه غواړم چې ته ما داسې یاده وساتې لکه یو مسافر چې هغه ولاړ ډنډ یاد ساتي چې د اوبو څښلو په وخت ئې پکښې خپل مخ لیدلے وي. زه غواړم چې ته ما داسې یاده وساتې لکه چې یوه مور هغه اولاد یاد ساتي چې د رڼا د لیدونه وړاندې د دې دنیا نه تللے وي او زه غواړم چې ته ما داسې یاده وساتې لکه یو. زړه سواند ے بادشاه چې هغه قېدي یاد ساتي کوم چې د بخښنې (معافۍ) د رارسېدو نه وړاندې مړ شوے وي. زه غواړم چې ته زما ملګرے پاتې شې او زه غواړم چې ته زما د پلار سره خپل تلۀ راتلۀ جاري وساتې او هغۀ له په خپله تنهایۍ کښې دلاسه ورکړې ځکه چې زه ډېره زر د هغۀ نه روانه یم او بیا به د هغۀ دپاره ناآشنا شم"

ما هغې ته خواب ورکړو چې "تا چې څۀ اووئیل زه به هم دغسې کوم. د خپل روح نه به ستا د روح دپاره لفافه جوړه کړم. د خپل زړۀ نه به ستا د ښائست دپاره کور جوړ کړم او خپله سینه به ستا د دردونو په خاطر په ادیره بدله کړم. زه به ستا سره داسې مینه کوم لکه څنګه چې ورشو (وښیانه) د سپرلي سره مینه کوي. ستا په یاد کښې به زما مثال د هغه ګل وي چې د لمر د پلوشو لاندې ژوند کوي. زه به ستا سندرې داسې وایم لکه چې د ګرجو د ټلیو اهنګ (پاڼ پېرې) سندرې وائي. زه به ستا د روح ژبه داسې

اورم لکه چې ساحل د شپو قیصه اوري. زهٔ به تا د اسې یاده ساتم څنګه چې یو مسافر خپل وطن، یو وږے سرے خوږه دودۍ، یو معزول بادشاه د خپلې دبدبې ورځې او یو قیدي د خپلې ازادۍ او ارام وختونه یاد ساتي. زهٔ به تا داسې یاده ساتم لکه چې یو کرونده ګرے په درمند کښې د غنمو ګېډۍ یادې ساتي او لکه څنګه چې یو شپونکے شنې ورشوګانې او خوږې ویالې یادې ساتي"

سلمٰی په درزېدونکي زړهٔ زما خبرې واورېدې او اوئې وئیل چې "سبا له به رښتیا، د افسانې او د ویښې د خوب شکل ونیسي. کهٔ یو مئین د جانان په ځائې د هغهٔ خیال ته غاړه وځي او یا یو تږے د خوب په چینه خپله تنده ماتوي نو آیا په دې کښې به د اطمینان ګنجائش وي؟"

ما په خواب کښې اووئیل چې "سبا له به تقدیر تا د یوې امن ناکه کورنۍ په مېنځ کښې کښېنوي خو ما به د جنګ او مبارزې دنیا ته واستوي. تهٔ به د یو داسې سړي کور ته لاړه شې د چا قسمت چې هغه ستا د ښائست او عصمت په برکت نېک مرغه کړے دے. په داسې حال کښې چې زهٔ به د وېرې او کړاوونو ژوند ته پاتې شم. تهٔ به د ژوند په دروازه کښې پښه کېږدې او زهٔ به د مرګ په ورهٔ دننه شم. تاته به هر کلے اووئیلے شي او زهٔ به یوازې پاتې شم خو زهٔ به د مرګ په سیمه کښې د مینې او عبادت یادګارونه جوړوم. مینه به زما یوازینی تسلي وي. زهٔ به مینه د شرابو غوندې څښنم او لکه د جامو (کالیو) به ئې اغوندم. سحر وختي به مې مینه د خوبه پاڅوي او لیرې پټو ته به مې بیائي. د غرمې به مې د ونو سیورې له وړي چېرته چې به زهٔ د مرغیو سره

یو ځائې د لمر د تاو نه پټیږم. په ماښام کښې به ما تر لمر پرېوتۀ پورې په دې غرض ایساروي چې د فطرت د خولې نه د ورځې رڼا ته د "مخه ښه" سندره واورم او په اسمان کښې د ګرځېدونکو وربخو تماشه وکړم. د شپې به راسره مینه غاړه غټې. کېږي او زۀ به د هغه جنتي دنیا په تصور کښې اودۀ کېږم چېرته چې د مئېنانو او شاعرانو روحونه اوسېږي. د سپرلي په موسم کښې به د مینې سره څنګ په څنګ د یاسمین او چونیا (بنفشي) په ګلونو کښې ګرځم او د زینک په پیالو کښې به د ژمي د موسم پاتې څاڅکي څښم. په اوړي کښې به د وچو ښو د ګېډیونه بالښتونه جوړوم او د شنو وښو نه به د بستر کار اخلم. شین اسمان به مې چت وي او سپوږمۍ اوستورو ته به په غور غور ګورم.

په خزان کښې به زۀ او مینه د انګورو باغونو ته ځو، هلته به د انګورو د شیرې د چاڼې. خوا ته کښېنو او د انګورو د لوڅوشوو بېلانځو تماشه به کوو او د مرغیو بېرته تلونکي سېلونه به مو د سر دپاسه اوړي. په ژمي کښې به د اور په غاړه کښېنو او زړې قیصې او د لیرې ملکونو تاریخونه به بیانوو. په ځوانۍ کښې به مینه زما استاذ وي، په مېنځني عمر کښې به مې پشتي وي او په پیرۍ کښې به مې د زړۀ خوشحالي وي. زما ګرانې سلمۍ! مینه به زما د ژوند تر اخیري وخته زما سره وي او د مرګ نه پس به مونږ خدائے پاک بیا را یوځائې کوي"

دا ټولې خبرې زما د زړۀ نه داسې راوتې لکه د اور لمبې چې د بخارۍ (د دېوال انغرے) نه لمغرې کوي او بیا په ایرو بدلې شي. سلمۍ ژړل او داسې ښکارېده لکه چې اوښکو ئې د شونډو پر ځائې ما له ځواب راکاوۀ.

چاله چې مینې وزرې نه وي ورکړې، د ظاهر د ورېښو نه اخوا الوت نه شي کولے او هغه طلسماتي دنیا نه شي لیدلے چېرته چې په دغه خېګان کښې لړلې خوشحاله وخت کښې زما او سلمیٰ روحونه یو ځائې اوسېدل هغه څوک چې مینې د مریدۍ دپاره نهٔ وي غوره کړے. د مینې اواز ئې تر غوږ نهٔ رسي. دا داستان د دغه قسمه خلکو دپاره نهٔ دے. حتیٰ کهٔ هغوي د دې پانړو په معنیٰ پوه هم شي خو بیا هم د دې جوګه کېدے نهٔ شي چې په هغه تتو اشارو ورسي کومو ته چې د لفظونو جامه نهٔ ده اغوستولې شوې او د کاغذ په مخ نهٔ دي ثبت شوي خو څهٔ به هغه سړے وي چې د مینې د پیالې د شرابو نه ئې ګوټ نهٔ وي کړے او څهٔ به هغه روح وي چې د هغه ګرجې د روښانه ممبر په وړاندې په احترام نهٔ وي ودرېدلے، د کوم فرش چې د ښځو اونرانو د زړونو اوچت د خوبونو د پوښلي سائبان نه جوړ دے. هغه به څهٔ ګل وي چې په پانړو ئې د سباؤن پرخه نهٔ وي پرېوتې. هغه به څهٔ ویاله وي چې سمندر ته د تلو نه وړاندې ئې خپله لار ورکه کړې وي.

سلمیٰ خپل مخ د اسمان په لور وګرځاوهٔ او ستورو ته ئې په غور غور وکاتهٔ. هغې خپل لاسونه خوارهٔ کړل، سترګې ئې پورته وا شوې او شونډې ئې ورپېدې. د هغې په زېړ مخ د خپګان، بې وسۍ، نا امیدۍ او درد نخښې نخښانې په ډاګه ښکارېدې "اے خدایه! ښځو څهٔ چل کړے دے چې ته ورباندې قهرېدلے ئې؟ هغوي کومه ګناه کړې ده چې تا د دې سزا وړ ګرځولې دي؟ هغوي دې په کوم جرم کښې د دې ابدي سزا سره مخ کړې دي؟! اے خدایه! ته زورور او زهٔ ناتوانه، زهٔ دې ولې په درد اخته کړې یم. تهٔ

لوئي هم ئې او په ښر تول پوزه هم او زما حېثيت د يو وړوکي او کمزوري مخلوق دے چې ستا د تخت په وړاندې تغرېږي تا زۀ ولې د پښو لاندې چقولې يم؟ ستا مثال د توپان دے او زۀ داسې يم لکه دوړه. تا زۀ ولې په يخه زمکه راچولې يم؟ تۀ زورور ئې او زۀ بې وسه. تۀ زما سره ولې په جنګ ئې؟ تۀ پام لرونکے ئې او زۀ احتياطي يمه. تۀ ولې زما په بربادۍ پسې شوے ئې؟ تا د ښځې په زړۀ کښې د مينې ډک زړۀ ايښودے دے نو بيا ئې ولې د مينې په لاس نيستنابود کوې؟ تۀ هغه په خپل ښي لاس را اوچته وې او په کيڼ لاس ئې ژورې ته غورځوې او هغې ته دا پته هم نشته چې دا ولې؟ تۀ هم د هغې په خوله کښې د ژوند ساه پوک وهې او هم ئې په زړۀ کښې د مرګ تخم نولې. هم ورته د خوشحالۍ لاز په ګوته کوې او هم ئې د خفګان په سرګردانۍ بيائې. تا د هغې په خوله کښې د خوشحالۍ سندره ايښودې ده خو شونډې دې ورله د خفګان او ژبه د زړۀ عذاب په تار ګنډلې ده. تا د خپل رمز په ګوتو د هغې په رخمونو پټۍ ايښودې دي او هم په خپلو لاسو دې د هغې د خوشالئ نه چاپېره د درد وېره خوره کړې ده. د هغې په بستر کښې دې خوشحالي او سکون پټ کړۀ خو خوا ته دې ورته خندان او وېره ودرول. په خپله خوښه دې د هغې په زړۀ کښې محبت وتښناوۀ او بيا دې د هغې د محبت نه شرم پيدا کړۀ. په خپله خوښه دې هغې ته د تخليق ښائست وښودۀ خو د ښائست سره د هغې مينه يوه هيبتناکه لوږه جوړه شوه. تۀ هغې ته د ژوند اوبۀ د مرګ په پياله کښې او د مرګ زهر د ژوند په کنډولي کښې ورکوې. تۀ هغه په اوښکو پاکوې او هم په دغه اوښکو کښې د

PUKHTO.NET

هغې ژوند لاهو کوې. اے خدايه! تا د مينې په ګوتو زما سترګې پرانستې او هم په مينه دې ژوندې کړم. تا په خپلو شونډو ښکُل کړم او هم په خپلو ګلګو لاسونو دې ووهلم. تا زما په زړه کښې سپين ګلاب کرلے دے خو چاپېره دې ترې د ازغيو شپول کړے دے. تا زما موجوده مهال د يو داسې ځوان سره تړلے دے چې زۀ ورسره مينه لرم خو زما ژوند دې د يو داسې سړي سره غوټه کړے دے چې د هغۀ وجود زما دپاره ناآشنا دے نو اے خدايه! تۀ اوس دومره توان راکړه چې په دې سخت امتحان کښې پاتې راتۀ شم او تر مرګه پورې ربښتينې او سپېڅلې پاتې شم. اے خدايه! تۀ چې څۀ غواړې هغه کېږي.

خاموشي په يو جوړ خوره وه. سلمى ښکته کاتۀ، زېړه او ناتوانه ښکارېده. د هغې لاسونه ښکته راپرېوتل او سر ئې مخې خوا ته راکوږ شۀ او ماته داسې ښکاره شوه لکه توپان چې د ونې يو ښاخ رامات کړي او د وچېدو او بالاخره ببخي ختمېدو دپاره په زمکه پرېوځي.

ما د هغې يخ لاس ونيوۀ او ښکل مې کړۀ خو کله چې مې هغې له د دلاسې ورکولو نيت وکړۀ نو د هغې نه زيات مې خپل ځان د ډاډ محتاج محسوس کړۀ. زۀ زمونږ د بدې ورځې په سوچ او د خپل زړۀ د درزا په شور کښې غلے پاتې شوم. د دې نه پس نۀ ما څۀ اوونيل اونۀ هغې.

د حده وتے عذاب تل ګونګے وي او څکه مونږ غلي کښېناستو. داسې کاڼي رانه جوړ شو لکه د ماربلو ستنې چې د زلزلې د شګو لاندې پټې شي. نۀ ما هغه اورېدل غوښتل او نۀ هغې زۀ. څکه چې

زمونږ د زړونو تارونه کمزوري شوي وو او تش د ساه په اخستو ئې هم د شلېدو وېره وه

دا د نیمې شپې مهال وۀ او مونږ لیدل چې سپوږمۍ د سنین د غرۀ د شا نه راوختنه او د ستورو په مېنځ کښې داسې ښکارېده لکه د مړي مخ چې په کفن کښې د مومبتو د تتو رڼاګانو په مېنځ کښې ښکاري او لبنان داسې ښکارېدۀ لکه یو بوډا سړے چې ملا ئې د زړښت دلاسه راټيټه شوې وي او سترګې ئې د بې خوبۍ بندې وي. د تیارو ننداره کوي او د سباؤن په انتظار وي یا لکه یو بادشاه چې د خپل محل د کنډر د پاسه د خپل تخت په ایرو ناست وي

غرونه، ونې او سیندونه د وختونو او موسمونو د بدلون سره خپل شکل داسې بدلوي لکه چې سړے د خپلو تجربو او جذبو سره بدلېږي هسک سپېدار د ورځې په رڼا کښې لکه د ناوې غوندې ښکاري خو په ماښام کښې د لوګي د یوې ستنې شکل اختیار کړي هغه لونې ګټ چې د غرمې په وخت کښې ډېر زورور او مغروره ښکاري. د شپې په مهال کښې د هغه دردېدلي غریب سړي په مثال شي چې د لاندې زمکې او پاس اسمان نه اخوا نور هېڅ هم نۀ لري هغه ویاله چې سحر ځلانده وي او د ابدیت سندرې وائي، په ماښام کښې د اوښکو په رود بدله شي او داسې ژړا شروع کړي لکه یوه مور چې د خپل مړ بچي په سر وير كوي او هغه لبنان چې یوه هفته اوونۍ) وړاندې چې سپوږمۍ پوره وه او زمونږ روحونه خوشحاله وو. د لونې شان و شوکت لړونکے وۀ، په دغه شپه غمژن او بې رونقه ښکارېدۀ

مونږ راپاڅېدو او یو بل ته مو په مخه ښه اوونیل خو مینه او نااميدي زمونږ په مېنځ کښې لکه د دوو اروا ګانو ودرېدل. یوې

زمونږ د زړونو تارونه کمزوري شوي وو او تش د ساه په اخستو ئې هم د شلېدو وېره وه

دا د نیمې شپې مهال وۀ او مونږ لیدل چې سپوږمۍ د سنین د غرۀ د شا نه راوختنه او د ستورو په مېنځ کښې داسې ښکارېده لکه د مړي مخ چې په کفن کښې د مومبتو د تتو رڼاګانو په مېنځ کښې ښکاري او لبنان داسې ښکارېدۀ لکه یو بوډا سړے چې ملا ئې د زړښت دلاسه راټیټه شوې وي او سترګې ئې د بې خوبۍ بندر وي. د تیارو ننداره کوي او د سباؤن په انتظار وي یا لکه یو بادشاه چې د خپل محل د کنډر د پاسه د خپل تخت په ایرو ناست وي

غرونه، ونې او سیندونه د وختونو او موسمونو د بدلون سره خپل شکل داسې بدلوي لکه چې سړے د خپلو تجربو او جذبو سره بدلېږي هسک سپیدار د ورځې په رڼا کښې لکه د ناوې غوندې ښکاري خو په ماښام کښې د لوګي د یوې ستنې شکل اختیار کړي هغه لوني ګټ چې د غرمې په وخت کښې د هر زورور او مغروره ښکاري. د شپې په مهال کښې د هغه درد بدلي غریب سړي په مثال شي چې د لاندې زمکې او پاس اسمان نه اخوا نور هېڅ هم نه لري هغه ویاله چې سحر ځلانده وي او د ابدیت سندرې وائي، په ماښام کښې د اوښکو په رود بدله شي او داسې ژړا شروع کړي لکه یوه مور چې د خپل مړ بچي په سر وير کوي او هغه لبنان چې یوه هفته اوونۍ، وړاندې چې سپوږمۍ پوره وه او زمونږ روحونه خوشحاله وو. د لوني شان و شوکت لرونکے وۀ، په دغه شپه غمژن او بې رونقه ښکارېدۀ

مونږ راپاځېدو او یو بل ته مو په مخه ښه اووئیل خو مینه او نااميدي زمونږ په مېنځ کښې لکه د دوو اروا ګانو ودرېدل. یوې

زمونږ د غاړو نه په خپلو ګوتو خپلې وزرې تاوهلې، يوې ژړل او بلې پټ پټ خندل.

کله چې ما د سلمٰی لاس ونيوهٔ او خپلو شونډو له مې يوړهٔ نو هغه ماته رانژدې شوه او زما تندے ئې ښکل کړهٔ. بيا د لرګي په ښېنچ ورپرېوته، هغې سترګې پټې کړې او د ځان سره ئې په ټيټ اواز اووئيل چې "اے لويه خدايه! په ما رحم وکړه او زما مات ځانګونه پېوند کړه".

ما چې سلمٰی په باغ کښې پرېښوده نو داسې مې محسوسه کړه لکه چې زما په حسونو باندې داسې پرده خوره شوې وي لکه چې د يو لوئې ډنډ مخ په لړه کښې پټ وي.

د ونو ښائست د سپوږمۍ رڼا، ژوره خاموشي زما خواته هر څيز خوفناک او بدرنګه ښکارېدهٔ. هغه رڼښتينې رڼا چې ما ته ئې د کائناتو حسن او معجزه راښودلې وه. داور په يو داسې شغله بدله شوه چې زما زړهٔ ئې داغ کړهٔ او د هغه ابدي ساز نه چې زهٔ ئې د اورېدو بلد وم. يو داسې شور جوړ شهٔ چې د زمرې د غړمبا نه زيات وېرونکے وهٔ.

زهٔ خپلې کوټې ته راورسېدم او لکه د ښکارې ويشتلې ژوبلې مرغۍ په خپل کټ کښې پرېوتم. په ذهن کښې مې د سلمٰی دا تکې ګرځېدل چې "اے خدايه! په ما رحم وکړه او زما مات ځانګونه پېوند کړه".

د مرګ د تخت په وړاندې

نن سبا د وادۀ نه داسې توقې جوړې شوې دي چې بندوبست ئې د ځوانانو او د هغوي د مور او پلار په لاس کښې دے. په زياتو هېوادونو کښې د ځوانانو لاس برپاتې شي او مور او پلار پاتې راشي. ښځې ذات ته د تجارت د مال په نظر کتلے شي چې پلورل کېږي او د يو کور نه بل کور ته وړلے شي. د وخت د تېرېدو سره د هغې ښائست ختم شي او په يو تيارۀ ګوټ کښې لکه د فرنيچر د يو زوړ توکي وغور ځولے شي

جديد تمدن ښځې له يو څۀ پوهه ورکړې ده خو د نارينا و د وړستر ګتوب د کبله ئې د هغې درد لا زيات کړے دے. د پرون ښځه يوه خوشحاله مېرمن وه خو د نن ښځۀ يوه غمژنه معشوقه (Mistress) ده. په تېر وخت کښې هغه په پټو سترګو په رڼا کښې ګرځېده او اوس په غړېدلو سترګو په تيارۀ کښې ګرځي. هغه په خپله بې سوادۍ کښې ښائسته، په سادګۍ کښې سپېڅلې او د خپلې کمزورۍ باوجود زوروره وه. نن هغه خپلې زيرکۍ بدرنګه او خپلې پوهې سطحې او بې زړۀ کړې ده. داسې ورځ به هم چېرې راشي چې په ښځه کښې ښائست، پوهه، زيرکي او سپېڅلتيا، د وجود کمزوري او د روح زورورتيا په ګډه وجود ولري!

زۀ په هغه خلکو کښې شمار يم څوک چې دا عقيده لري چې روحاني وده د انساني ژوند د تګ لاره ده خو تکامل ته رسېدل ئې د قلارې او زړۀ چاودون کار دے. کۀ چېرې ښځه يو خوا مخ په بره

خپي او بل خوا مېخ په ښکته راغوږ ځېږي نو د دې وجه دا ده چې چېرته هم د غرۀ سرته شه له لاز تلې وي نو هلته د غلو کمينګاهونه او د شرمښانو تاتوبي هم ارو مرو موجود وي

دا ناآشنا نسل د بېدارۍ او خوب تر مېنځ ژوند کوي. د دۀ په لاس کښې د تېر وخت خاوره هم ده او د راتلونکي وخت تخم هم خو بيا هم په هر ښار کښې مونږ يوه ښځه نيمه داسې وينو چې د راتلونکي وخت نمونه ورته وئيلے شو

د بېروت په ښار کښې سلمیٰ کرامي د راتلونکي وخت د مشرقي ښځو يوه نمونه وه خو د نورو ډېرو هغه کسانو غوندې، څوک چې د خپل وخت نه وړاندې پېدا وي، هغه هم د موجوده وخت ښکار شوه او د مېدان بايللو خلکو په ډله کښې داسې روانه شوه لکه د درياب څپه چې ګل د خپل ډنډر نه وشوکوي او لاهو ئې کړي

PUKHTO.NET

منصور او سلمیٰ وادۀ وکړۀ او د ښار په هغه ځائې کښې په يوه ښکلې بنګله کښې دېره شو چېرته چې ټول شتمن او د حېثيت خاوندان اوسېږي. فارس افندي د خپل خوشي کور په باغ او بڼ کښې داسې يوازې پاتې شۀ لکه چې يو شپونکے د خپل کنډک په مېنځ کښې يوازې ژوند تېروي

د وادۀ ورځې او خوشحاله شپې تېرې شوې خو هنې مون د خپګان د ترخو وختونو يادونه داسې پرېښودل لکه چې جنګ په مېدان کښې کوپړۍ اومړۀ هډوکي پرېږدي. د مشرقي ودونو دستورې د ځوانانو او پېغلو زړونه دې موقعې ته پسخوي خو د وادۀ پائې شايد دغه زړونه لکه د ژرندې د پل د سمندر ښېخ ته

وغورځوي. د دوي د غه خوشحالي د ښنو د هغه خاپونو په مثال وي چې د شګو دپاسه جوړ شوي وي او صرف تر هغه وخته موجود وي تر څو چې څپو وران کړي نه وي.

سپرلے تېر شۀ او همدارنګه اوړے او منے هم ورپسې واوړېدل خو زما مینه د سلمی سره ورځ په ورځ زیاتېده. عن چې په یو بې زبانه عبارت بدله شوه او یو داسې احساس ترې جوړ شۀ کوم چې یو یتیم په جنت کښې د خپلې مور د روح په حواله لري. زما د ارمان نه یو روند خپګان جوړ شۀ چې د خپل ځان نه اخوا ورته نور هېڅ هم په نظر نۀ راتلۀ او هغه جذبه چې زما د سترګو نه به ئې اوښکې راکښلې، په یوه داسې سرګردانۍ بدله شوه چې زما د زړۀ وینې ئې څښلې او زما د محبت اسوېلے د سلمی او د هغې د خاوند دپاره د راحتونو په دعا بدل شۀ. زما امیدونه او دعاګانې بې ځایه وې ځکه چې د سلمی غمژنې یو داخلي رنځ وۀ چې علاج ئې صرف مرګ کولے شۀ.

منصور داسې سړے وۀ چې د ژوند هره عیاشي ئې په اسانه کولے شوه خو بیا هم هغه قانع نۀ وۀ او په بوده پسې وۀ. د سلمی سره د وادۀ نه وروسته هغۀ د هغې د پلار تنهایي ته هېڅ توجه ورنۀ کړه او د هغۀ د دولت د میراث حاصلولو دپاره د هغۀ مرګ ته لېواله وۀ.

د منصور کردار د هغۀ د ترۀ کېردار ته ورته وۀ. په دواړو کښې بس دومره قدرې فرق وۀ چې پادري چې څۀ غوښتل هغه ئې د مذهبي قبا او د غاړې د طلایي صلیب لاندې په پټه حاصل کړل. په داسې حال کښې چې ورارۀ ئې هر څۀ په ډاګه وکړل. پادري په

سحر کېښې ګرځي ته تلو او پاتې ورځ ئې د کوندو، يتيمـانو او ساده خلکو په لوټلو کېښې تېرولـه خو منصور ورځې د جنسي تندې د ماتولو په لټون کېښې تېرولې. د اتوار په ورځ پادري د انجيل مقدس تبليغ کاوۀ خو په نورو ورځو کېښې ئې خپل ژوند په عملي توګه د دغه تبليغ مطابق نۀ تېراوۀ او د خواوشا علاقې په سياسي سازشونو کېښې به بوخت وۀ او منصور د خپل ترۀ د لوړ مقام په استفاده هر هغه چاته د سياسي ګټې رسولو دنده کوله چا چې مناسب رشوت ورکولے شۀ

پادري هغه غل وۀ چې د شپې په تيارۀ کېښې ئې خان پټ کړے وۀ حال دا چې منصور هغه ټګ وۀ چې د ورځې په رڼا کېښې هسکه غاړه ګرځېدۀ. دا يو حقيقت دے چې مشرقي قومونه هم په دغسې شرمېښانو او قصابانو باور کوي، حـوک چې د خپل ورېسترګتوب د کبله د هغوي هېوادونه تباه کوي او کونډيان ئې په بې دردۍ سره چقوي

زۀ دا پاڼې د غريبو قومونو د غدارانو په تذکره ولې ډکوم. زۀ دا خائې د هغۀ غمژنې ښځې قيصې له ولې نۀ ورکوم چې زړۀ ئې مات شوے وۀ؟ زۀ مظلوم خلک ولې ژاړم. خپلې اوښکې د هغه کمزورې ښځې په ياد کېښې ولې نۀ تويوم. د چا ژوند چې د مرګ لاس تروړلے دے؟

خو زما خوږو لوستونکو! ولې تاسو ته پته نشته چې دغسې ښځه د هغه قوم په مثال وي چې پادريانو او واکدارانو په خپله پنجه کېښې نيولې وي؟ تاسو په دې يقين نۀ ساتئ چې هغه نيمګړې مينه کومه چې يوه ښځه قبر ته راکاږي، د هغه نااميدۍ

په مثال ده چې د ځمکې په خلکو کښې نفوذ کوي؟ د یو قوم د پاره د یوې ښځې اهمیت هم دومره دے، څومره چې د ډېوې د پاره د رڼا بللے شي. کۀ چېرې په ډېوه کښې تېل کم وي نو آیا رڼا به ئې تته نۀ وي؟

منے تېر شۀ او ژمي ته د لار پاکولو د پاره سیلۍ د ونو زېړې پاڼې والوزولې او بالاخره ژمے د خپلو نعرو سورو سره راورسېدۀ. زۀ لاهغسې د بېروت په ښار کښې پروت وم. د خپلو هغه خوبونو نه سېوا راسره نور هېڅوک نۀ وو کومو چې به زما روح اسمان ته خېژاوۀ او بیا به ئې د ځمکې په سینه کښې ژور ښخاوۀ.

دردمند روح په تنهایۍ کښې یو څۀ ارام مومي او نور خلک د تنهایۍ نه داسې وېرېږي لکه زخمي هوسۍ چې د رمې نه بېله شي او تر هغې په غار کښې اوسي تر څو چې روغه یا مړه شي.

یوه ورځ ماته پته ولګېده چې فارس افندي ناروغه دے. زۀ د خپل تنها کور نه د هغۀ کور ته روان شوم. دا ځل د بګیو د کړپ کړوپ نه د ځان ژغورلو په خاطر زۀ په یوه نوې شاړه لار، چې د زېتون د ونو په مېنځ کښې تللې وه، لاړم.

زۀ چې د دې بوډا سړي کور ته ورغلم نو هغه په کټ کښې رنګ الوتے بې مجاله پروت وۀ. د هغۀ سترګې کوغالو ته داسې وړېږېوتې وې لکه دوه ژورې تیارۀ سیمې چې د درد مغلو وهلې وي. هغه مسکا چې د هغۀ د مخ نور وۀ د درد او زړۀ چاودون په موتې کښې ورغلې وه او د هغۀ د نرمو لاسونو هډوکي داسې وو لکه د سیلۍ د توپان په وړاندې رېږدونکي لوڅ ښاخونه. زۀ چې د هغۀ خواله ورغلم او د روغ جوړ تپوس مې ترې وکړۀ نو هغۀ خپل

زړه مخ ماته را وګرځاوه، په رپېدونکو شونډو ئې مسکا خوره شوه او په ټيټ اواز ئې اووئيل چې "زويه! دغه بلې کوټې ته لاړ شه، سلمیٰ له دلاسه ورکړه او رائې وله چې زما د کټ په څنګ کښې کښېني"

زۀ چې پېوست کوټې ته ورغلم نو سلمیٰ په يو ديوان ملاسته وه په لاسونو ئې سر پټ کړے وۀ او مخ ئې د دې دپاره په بالښت کښې دننه کړے وۀ چې پلار ئې اواز وانۀ وري. زۀ ورو ورو خواله ورغلم او د هغې نوم مې په داسې اواز کښې واخستۀ چې د ګونګوسې نه زيات اسوېلي ته نزدې وۀ. هغه داسې په ويره راپورته شوه لکه په يو خوفناک خوب کښې چې ئې خلل راغلے وي. کښېناسته او ماته ئې داسې په يو جوړ وکاتۀ لکه چې په زړۀ کښې ئې دا شک ګرځېدۀ چې زۀ ژوند ے وجود يم او کۀ اروا. د هغه ژورې خاموشۍ نه وروسته چې مونږ دواړه ئې د يادونو په وزرو هغه وخت له يوړو کله چې مونږ د مينې په شرابو نشه وو. سلمیٰ خپلې اوښکې وچې کړې او اوئې وئيل چې " تۀ ګوره، وخت مونږ څنګه بدل کړي يو! تۀ ګوره وخت څنګه زمونږ د ژوند لارې بدلې کړې دي او مونږ ئې په دې کنډرو باندې پرېښې يو. هم په دې ځائې کښې سپرلي مونږ د مينې په تار تړلي وو او نن ئې هم دلته د مرګ د تخت په وړاندې يو ځائې کښېنودي يو. هغه سپرلي ځومره ښکلي وو او دا ژمے څومره بدرنګه د ے."

د دې وېنا سره هغې بيا خپل مخ په لاسونو پټ کړۀ. داسې ښکارېده لکه چې د تېر وخت د هغه منظر نه ښترګې پټوي کوم چې د هغې مخې ته ولاړ وۀ. ما د هغې په سر لاس کېښودۀ او ورته

مې اوونيل چې" راځه سلمیٰ راځه چې د دې توپان په وړاندې لکه د کوټلو منارو کلک ودرېږو. راځه چې لکه د نرانو سپايانو په ويښتلې سينه د دښمن د وسلې مقابله وکړو. که څېرې ووژلے شو نو شهيدان به شو او که څېرې دا جنګ مو وګاټه نو د اتلانو ژوند به بيا مومو. په خاموشۍ کښې د پناه اخستو نه دا غوره ده چې سړے د لارې د خنډانو او ستونځو مقابله په نره وکړي. هغه پتنګ چې د ډيوې نه تاوېږي او مړ شي د هغه موږک نه ښۀ دے چې په تيارۀ سوړه کښې ژوند کوي. راځه سلمیٰ چې په دې شډله لار د زړۀ د تله روان شو او خپلې سترګې په دې غرض د اسمان په لور ونيسو چې په تړو او جاړو کښې کوپړۍ او ماران نۀ وينو. که څېرې وېره مو په نيمه لار کښې ودروي نو د شپې اوازونه به پېغور راکوي خو که څېرې په نره د غرۀ سرته ورسو نو د جنتي روحونو سره به د خوشحالۍ او برې په سندرو کښې شريک شو. سلمیٰ خپګان مۀ کوه، اوښکې وچې کړه او د مخ نه دې د خواشينۍ پرده لېرې کړه او راپاځه چې ورشو او ستا د پلار د کټ څنګ ته کښېنو، ځکه چې د هغۀ ژوند ستا په ژوند تکيه لري او که د رنځ څۀ دارو ئې شته نو هغه ستا خنداده".

هغې ماته په زړۀ سواندي او مينه ناک نظر وکاتۀ او اوئې وئيل چې "آيا تۀ ماته د لاسه راکوې په داسې حال کښې چې تا ته پخپله د ډاډګېرنې ضرورت دے. آيا يو وږے سړے خپله ډوډۍ بل وږي له ورکولے شي. يا ايا يو رنځور خپل هغه دارو بل رنځور له ورکولے شي په کومو چې هغه پخپله ژوندے وي" هغه راپاځېده او په زوړند سر زما سره د دغه مشر سړي کوټې ته لاړه. مونږ د

هغهٔ د کټ په ځنګ کښې کښېناستو. د دې دپاره چې د پلار نظر ورباندې خوږ شي. سلمٰی خان مسکی مسکی کړهٔ د هغې پلار هم دا غوښتهٔ چې هغې ته نسبتاً ښهٔ او قوي په نظر راشي خو بیا هم پلار او لور د یو بل د درد نه خبر وو او د یو بل بې اوازه اسویلي ئې اورېدل. هغوي دواړه دوه داسې مساوي قوتونه وو چې یو بل ئې په چپه خولهٔ د مېنځه وړهٔ. د پلار زړهٔ د خپلې لور د غمه شین وهٔ، هغوي دوه هغه پاک روحونه وو چې په مینه او مرګ یو بل ته غاړه وتل. یو روان وهٔ او بل د غمه سرګردان وهٔ او زهٔ پخپله د خپل ناقلاره زړهٔ سره د هغوي په مېنځ کښې ولاړ وم. مونږ درې کسان وو چې تقدیر را یو ځائې کړي هم وو او اوړهٔ اوړهٔ کړي هم. یو دغه مشر سړے وهٔ چې مثال ئې د سېلاب وړي انګړ وهٔ، یوه دغه ځوانه ښځه وه چې د یو داسې زینک په مثال وه چې سر ئې په تېرهٔ لور رېبلے شوے وهٔ او بل دا ځوان سړے چې د یو داسې نازک نوي راختلي بوټي په مثال وهٔ چې د واورو د لاسه راتیټ شوے وي. په اصل کښې مونږ ټول د تقدیر په لاس کښې د لوبو ګوډاګي وو.

فارس افندي ورو ورو وخوزېدهٔ، خپل ناتوانه لاسونه ئې د سلمٰی په لور اوږدهٔ کړل او په مینه ناک او نرم اواز ئې اووئیل چې "ما ښهٔ پوره ژوند کړے دے او د ژوند د موسمونو د مېوو نه مې خوند اخستے دے. ما د ژوند ټولې مرحلې د فکري هم آهنګۍ سره تېرې کړې دي. کله چې تهٔ د درېو کالو وې نو ستا مور مړه شوه او تهٔ ئې زما په غولي کښې یوه قیمتي خزانه پرېښودې. تهٔ ورو ورو زما د نظر لاندې لوئېدې او په مخ کښې دې د مور د کړو

وړو اثار داسې رابښکاره کېدل لکه چې د اوبو په ډنډ کښې ستورې ښکارې. ستا کردار، ذهانت او ښائست حتیٰ چې د خبرو او ناستې پاستې انداز هم مور ته تللے دے. ته زما د ژوند بوازینی تسلي وې ځکه چې ستا په کردار او ګفتار کښې د مور عکس وۀ. زۀ اوس بوډا شوے یم او زما دپاره صرف یو ځائې پاتې دے چې هغه د مرګ د نرمو وزرو د مېنځ نه عبارت دے. زما خوږې لورې! خپه کېږه مۀ. ما له مرګ دومره مهلت راکړۀ چې تۀ مې د یوې وادۀ شوې ښځې په رنګ کښې ولېدې، خوشحاله اوسه ځکه چې زۀ به د مرګ نه پس هم ستا په شکل کښې ژوندے یم. زۀ کۀ نن ستا نه بېل شم نو دا به د سبا یا بل سبا په نسبت څۀ خاص فرق نۀ اچوي، ځکه چې زمونږ د ژوند ورځې لکه د خزان د پاڼو غوندې روانې دي، ختمېږي. زما د مرګ ساعت ډېر په تېزۍ راروان دے او زما روح دې ته لېوالـه دے چې ستا د مور د روح سره یو ځائې شي"

هغۀ چې کله په مینه او خوږ انداز کښې دا خبرې کولې نو مخ ئې روڼ وۀ. بیا ئې لاس د بالښت لاندې دننه کړۀ او یو تصویر ئې راواخست چې د سرو زرو په چوکاټ کښې بند وۀ. دې وړوکي تصویر ته ئې کتل او اوئې وئیل چې" راشه سلمیٰ راشه خپله مور په دې تصویر کښې اووینه!"

سلمیٰ خپلې اوښکې وچې کړې. ډېر ساعت په خیر خیر د کتلو نه وروسته ئې دغه تصویر بیا بیا ښکل کړۀ او چغې ئې کړې" اے زما ګرانې مورې، اے مورې!" بیا هغې خپلې رېږدونکې شونډې

په تصویر داسې ښکېږي لکه چې خپل روح ئې ورته وراړول غوښتل.

"مور" د انسان په شونډو د ټولو نه ښکلے ټکے دے او "اے موري" د ټولو نه ښکلے غږ دے. دا داسې ټکے دے چې د مينې او امید نه ډک دے، خوږ دے، زړه سواندے دے او د زړه له تله راخیژي. "مور" هر هر ځۀ دي هغه په غم کښې تسلي ده، په خپګان کښې امید دے او په ناتوانئ کښې توان دے. هغه د مينې، شفقت، خواخوږۍ، همدردۍ او بخښنې سرچينه ده. څوک چې بې موره شي هغه د هغه پاک روح نه محروم شي چې هغه په تواتر سره خوشحاله ساتي او په ښغه لار ئې بيايي.

په دې دنیا کښې هر یو څیز د مور غوښتنه کوي. لمر د زمکې مور دے چې دې ته د تودوخې خوراک ورکوي او تر هغه وختنه د کائنات نه نۀ بهر کېږي، تر څو چې نې دا د سمندر په سندرو، د مرغیو او چینو په ثناء اوده کړې نۀ وي او دا زمکه د ونو او ګلونو مور ده. دا هغوي پېدا کوي. پالنه ئې کوي او بیا ئې د ټي نه پرېکوي. ونې او ګلونه بیا په خپل وار د خپلو مېوو او تخمونو مېندې جوړېږي او هغه مور چې د موجوداتو اصلي نمونه ده، ابدي روح دے چې د ښائست او مينې نه ډک دے.

د سلمٰی مور د هغې د خپاړو په وخت کښې مړه وه نو ځکه ورسره هغه بلده نۀ وه خو چې کله ئې تصویر ولیدۀ نو چغې ئې کړې چې "اے موري!" دا ټکے "مور" زمونږ په زړونو کښې پټ وي خو چې کله ودرد هېږو یا خوشحاله شو نو زمونږ شونډو له داسې راشي لکه د ګلاب د زړۀ نه چې خوشبوئي رابهر کېږي او د پاکې او لوګړنې هوا سره ګډ ېږي.

سلمٰی د مور تصویر ته په ځیر ځیر کاتۀ او د پلار د کټ په څنګ کښې د راپرېوتو تر وخته پورې ئې بیا بیا ښکلاوۀ.

دې بوډا سړي خپل دواړه لاسونه د هغې په سر کېښودل او اوئې وئیل چې "زما لورې! ما تاته د کاغذ په مخ ستا د مور تصویر وښودۀ. اوس زۀ غواړم چې تا ته د هغې خبرې واوروم".

هغې خپل سر داسې راپورته کړۀ لکه د مرغۍ بچي چې په ځاله کې د مور د وزرو په محسوسولو سرونه را اوچتوي او هغۀ ته متوجه شوه.

فارس افندي اووئیل چې " تۀ دې د مور په خوا پورې وې چې د هغې پلار مړ شۀ، هغې ډېر وژړل او کریکې ئې ووهلې خو بیا هم عقلمنده او صبرناکه وه څنګه چې ئې پلار ښخ شۀ نو هغه هم په دې کوټه کښې زما خواته کښېناسته. زما لاس ئې ونیوۀ او اوئې وئیل چې "فارسه! زما پلار مړ شۀ او اوس په دې دنیا کښې تۀ زما یوازینی تسلي پاتې ئې. د زړۀ محبتونه داسې تقسیم وي لکه د نښتر د ونې ښاخونه. کۀ چېرې د دې ونې یو ښاخ پرېوځي نو زیان ورته رسي خو ډېخي د مېنځه نۀ ځي. دا ونه بیا خپل ټول خوراک دغه بل پاتې ښاخ ته ورکوي. تر څو چې ښۀ وده وکړي او دغه خالي ځائې ډک کړي. دا هغه خبرې وې چې ستا مور ماته د خپل پلار په مرګ کړې وې او کله چې مرګ زما وجود د خپل ارام ځائې ته یوسي او روح مې خدائے ته وسپاري نو تۀ هم دغسې اووایه".

سلمٰی په مات زړۀ په ژړا کښې ځواب ورکړۀ چې "کله چې زما د مور پلار مړ شۀ نو تۀ د هغۀ پر ځائې ودرېدې خو کله چې تۀ لاړې

شي، نوستا پر ځائې به څوک ودرېږي؟ هغه د يو ربنتيني او مينه ناک خاوند په اسره پاتې شوه. د هغې د تسلی دپاره د هغې ماشومه لور موجوده وه خوته چې لاړ شي نو زما د تسلی دپاره به څۀ پاتې شي؟ ته زما مور هم وې، پلار هم او د ځوانۍ ملګرے هم".

د دې وېنا سره هغې ماته مخ راوګرځاوۀ. زما د جامو پلو ئې ونيوۀ او اوئې وئيل چې "دا هغه يوازينے سړے دے چې ستا د تللو نه وروسته زما دوست ثابتېدے شۀ خو چې هغه پخپله په بده ورځ دے نو ما له به څۀ تسلي راکړي. يو مات زړۀ په يو نااميده روح کښې څنګه ډاډه مونډلے شي. نۀ خو يوې غمژنې ښځې ته د خپل ګاونډي په غمژنی ارام راځي او نۀ يوه مرغی په ماتو څانګونو الوت کولے شي. دے زما د روح دوست دے خو ما د وړاندې نه د دۀ په سر يو دروند پېټے اېښودے دے او په خپلو اوښکو مې د دۀ سترګې داسې رنځورې کړې دي چې بې له تيارې ورته نور هيڅ هم په نظر نۀ راځي. دے زما داسې ورور دے چې زۀ ورسره د زړۀ له تله مينه لرم خو دے هم لکه د نورو وروڼو زما سره صرف زما په دردونو کښې شريکېدے شي او زما په اوښکو تويولو کښې زما سره لاس کولے شي".

د سلمیٰ دا تکي زما په زړۀ لکه د تورې ولګېدل او ما داسې محسوسه کړه لکه چې نور زغم به اونۀ کړے شم. دغه مشر سړي د هغې خبرې په مړ زړۀ اورېدې او داسې رېږدۀ لکه د ډېوې رڼا چې د سيلی په وړاندې رېږي. بيا هغۀ خپل لاس خوارۀ کړل او اوئې وئيل چې "زما لورې! پرېږده چې ساه مې په قلاره وخېژي. ما د دې پنجرې سيخونه مات کړي دي. ما مۀ منع کوه، پرېږده

چې والوځم، ځکه چې ستا مور ما ځان ته راغواړي. اسمان شين دے، سمندر خاموشه دے او کشتئ تګ ته تياره ده. دا سفر مۀ ځنډوه. پرېږده چې زما وجود د هغه چا سره ارام وکړي څوک چې په ارام دي. پرېږده چې زما خوب پائې ته ورسي او روح مې د سباؤن سره يو ځائې رابېدار شي. پرېږده چې ستا روح زما روح ته ورترغاړه وځي او ما له د اميد مچه (بوسه) راکړي. پرېږده چې زما په وجود د غم او تريخوالي يو څاڅکے هم پرې نۀ وځي. ګنې نو ګلونه او واښۀ به د زمکې نه خپل خوراک اخستل پرېږدي. زما په لاس د غم اوښکې مۀ څڅوه ځکه چې د دې نه به زما په قبر ازغي راوخېژي. زما په تندي د غم کرښې مۀ راکاږه، ځکه چې دا روانه هوا به ئې ولولي او وښيانې ته به زما د هډوکو د دوړې دوړلو نه انکار وکړي. زما لورې! ما په ژوند هم ستاسره مينه کړې ده او په مرګ به ئې هم کوم. زما روح به تل ستا څارنه کوي او تا به په حفاظت کښې ساتي."

بيا فارس افندي ما ته په نيم کښو سترګو وکاتۀ او اوئې وئيل چې "زما زويه! د سلمئ داسې سکه ورور جوړ شه لکه چې ستا پلار زما ورور وۀ. د ضرورت په وخت کښې د هغې مرسته ملګرتيا کوه او هغه مۀ پرېږده چې وير وکړي ځکه چې په مړي وير کول پخپله يو ناخوښه کار دے. د هغې د غم غلطولو دپاره هغې ته بيا بيا زړۀ خوشحالوونکې قيصې کوه او د ژوند سندرې ورته وايه. ما خپل پلار ته ورياد وه. د هغۀ نه غوښتنه کوه چې زمونږ د ځوانئ قيصې درته کوي او دا ورته وايه چې ما د ژوند په اخيري وخت کښې د هغۀ د زوي په شکل کښې د هغۀ سره مينه کوله".

خاموشي خوره شوه او د دغه مشر سړي په مخ ما ته د مرګ زېړوالے په نظر راغے. بیا هغهٔ سترګې راپورته کړې موږ ته ئې وکاتهٔ او په ګونګوسي کښې ئې اووئیل چې "ډاکټر مهٔ راغواړئ ځکه چې کېدے شي چې هغه د خپلو دارو په ذریعه په دې بندي خانه کښې زما سزا نوره هم زیاته کړي. د غلامۍ ورځې لاړې او زما روح د اسمانونو د ازادۍ په لټه کښې دے. پادري هم زما کټ له مهٔ راولئ ځکه چې کهٔ زهٔ ګناهګار یم نو د هغهٔ دم درهه ما بچ کولے نهٔ شي. لکه څنګه چې د ستورو ماهر د ستورو لار نهٔ شي بدلولے دغسې د بنده خوښه هم د خدائے رضا په بله نهٔ شي اړولے خو زما د مرګ نه وروسته ډاکټر او پادري پرېږدئ چې خپله خپله خوښه وکړي ځکه چې دغه وخت هغوي د منزل په لور زما د بېړۍ په تګ کښې هېڅ خلل نهٔ شي اچولے"!

په نیمه شپه کښې فارس افندي خپلې سترګې په اخیري ځل وغړولې او سلمیٰ چې د هغهٔ د کټ سرته ولاړه وه، ته ئې په یو جوړ وکاتهٔ. هغهٔ د څهٔ وئیلو هڅهٔ کوله خو نهٔ ئې شو وئیلے ځکه چې مرګ ئې اواز کښېښولے وهٔ خو اخیر ډېر په ګرانه ئې اووئیل چې" شپه تېره شوه.... اے سلمیٰ.... اے.... اے سلمیٰ بیا هغهٔ خپل سر بل طرف ته واړاوهٔ، مخ ئې سپین شهٔ اوځنګه چې ئې اخیري سلګۍ کړه نو ما ئې مخ خندنے ولیدهٔ.

سلمیٰ د خپل پلار لاس ونیوهٔ، هغه یخ وهٔ، بیا هغې خپل سر راپورته کړهٔ او د هغهٔ مخ ته ئې وکاتهٔ. د هغهٔ مخ د مرګ په نقاب پټ وهٔ. سلمیٰ داسې سکتې ونیوه چې نهٔ ئې اوښکې توئې کړې او

نۀ ئې اسوېلي له خولې لاړل او نۀ د خپل ځائې نه وخوزېده. د لږ ساعت دپاره هغې هغۀ ته لکه د بت په ولاړو سترګو کاتۀ. بيا دومره راتيته شوه چې تندے ئې زمکې ته ورسېدۀ او اوئې وئيل " اے خدايه! په مونږ رحم وکړه او زمونږ مات ځانګونه پېوند کړه".

فارس افندي مړ شۀ، د هغۀ روح د ابديت خولې له ورسېدۀ او وجود ئې زمکې ته ستون شۀ. منصور د هغۀ په دولت غړے واچاوۀ او سلمٰی د ټول عمر دپاره بندي شوه- داسې ژوند چې د درد اوغم نه ډک وۀ.

زۀ په حسرتونو او خيال پلونو کښې ورک وم. ورځې او شپې راباندې داسې راغوټه کېدې لکه عقاب چې خپل ښکار بسمي بسمي کوي. ډېر ځله ما هڅه وکړه چې خپل ځان د پخوانو نسلونو د کتابونو او اسماني صحيفو په مطالعه کښې بوخت وساتم او خپله بدبختي هېره کړم خو دا داسې وه لکه سړے چې اور په تېلو وژني ځکه چې د تېر وخت په کاروان کښې د ليدلو دپاره د الميې او د اورېدلو دپاره د وير او ژړا نه اخوا نور هېڅ هم نۀ وو. زما دپاره د مذهبي سندرونه زيات د Job كتاب (د بائبل يو كتاب) زړۀ راکښونکے وۀ او د Jeremiah (د بائبل يو كتاب) مرثيې مې د سليمان د سندرې نه زياتې خوښې وې. د مغربي ليکوالو د ټولو ډرامو نه مې هملټ (Hamlet) زيات زړۀ ته نزدې وۀ. هم دغسې نااميدي زمونږ نظر كمزورے كوي او غوږونه مو تېڼوي. مونږ ته كۀ څۀ په نظر راځي نو هغه د تباهي منظر وي او كۀ څۀ اورو نو هغه زمونږ دپارېدلو زړونو درزا وي.

د عیسیٰ او عشتار ترمینځ

د هغه باغونو او غونډیو چې د بېروت ښار د لبنان سره یو ځائې کوي، په مېنځ کښې یو وړوکے کلیسا دے چې ډېر لرغونے دے او په کمر کښې کېندلے شوے دے. چاپېره ترې د زیتونو، بادامو او ولو ونې ولاړې دي. سره د دې چې دا کلیسا د اولسي سړک نه نیم میل لیرې دے خو زما د قیصې تر وخته ډېر لږ کسانې چې د تبرکاتو او لرغوني کنډرو شوق ئې لرلو، دې ته تلي وو. دا کلیسا د نورو ډېرو هغه په زړه پورې ځایونو نه یو وه کوم چې پټ دي او خلکو هېر کړي دي. دا ځائې ډډې ته وه نو ځکه ئې د عبادت کوونکو دپاره د بندر او د یوه دوو مئینو دپاره د زیارت درجه لرله.

PUKHTO.NET

څنګه چې سړے کلیسا ته داخل شي نو لمر خاتۀ اړخ ته په دېوال کېندلے شوے یو فونیقي تصویر په نظر راځي چې د ښائست او مینې د خدایئې، عشتار، څرګندونه کوي. چاپېره ترې اووۀ لوڅې پېغلې په ببل ببل انداز کښې ولاړې دي. د رومبۍ[1] سره چورباتي (تارچ) ده، د دویمې[2] سره ګټار، د دریمې[3] سره د خوشبویه تېلو د سوزولو لوښې، د څلورمې[4] سره د شرابو جګ، د پنځمې[5] سره د ګلابو غنچک، د شپږمې[6] سره د مړانې د پاڼو (Laurel) څادر او د اوومې[7] سره په لاس کښې غشے لینده دي او دا ټولې ډېر په احترام سره عشتار ته ګوري.

په دوهم دېوال بو بل تصوير اويزان دے چې د رومبي نه نوے ښکاري او په صليب پورې مېخ د عيسىٰ معنىٰ ورکوي. په څنګ کښې ئې غمژنه مور (Mary Magdalen) او دوه نورې ښځې د ژړا په حالت کښې ولاړې دي. د دې تصوير نه داسې ښکاري چې دا په پنځلسمه يا شپاړسمه عيسوي پېړۍ کښې کېندلے شوے دے.

په لوېديځ دېوال باندې دوه غونډې (ګردې) لاړې دي چې د لمر وړانګې ترې کليسا ته داخلېږي او په تصويرونو لوېږي او هغوي ته داسې رنګ ورکوي لکه چې په طلائي اوبيز رنګ، رنګ شوي وي. د کليسا په مېنځ کښې يو مرمري څلور ګوټے ځائې دے چې په اړخونو ئې زاړۀ نقشونه جوړ شوي دي. په دې نقشونو کښې ځينې د کاڼي شوې وينې د توتو لاندې په ګرانه ښکاري. د دې نه داسې معلومېږي چې لرغوني خلکو به په دې کمر باندې قرباني ورکولې او د پاسه به ئې ورباندې عطر، تېل او شراب اړول.

په دې کليسا کښې د توليو نه زيات د توجه وړ خيز ژوره خاموشي ده چې ژونديو خلکو ته د دېوې (ديوي) حقيقت په ګوته کوي او د تېرو نسلونو او د مذهب د ارتقائي تګو قيصه ورته اوروي. داسې نظاره شاعر د هغه دنيا نه ډېر ليرې وړي، په کومه کښې چې هغه اوسېږي او فلسفي په دې قائل کوي چې مذهب د انسان په ختېه کښې اغړلے شوے دے. هغۀ (انسان) د داسې څۀ ضرورت محسوس کاوۀ چې ليدۀ ئې نۀ او په سمبولونو (علامتونو) ئې ورله مينه ماتوله. د دغه "سمبولونو" معنو د هغۀ پټ رازونه څرګندول او د مرګ او ژوند په حقله ئې د هغۀ په ارمانونو رڼا اچوله.

په دې ښار کلیسا کښې به په میاشت کښې یو ځل د سلمیٰ سره زما ملاقات کېدهٔ او څو ګړی به مې ورسره تېرولې. دې ناآشنا تصویرونو ته به مو کتل، په غرغره شوي عیسیٰ به مو سوچ کاوهٔ او په هغه فونیقي ځوانو سړیو او ښځو به موفکر کاوهٔ څوک چې په ښائست ژوندي وو. د ښائست سره ئې مینه وه او د عشتار په شکل کښې ئې د ښائست عبادت کاوهٔ. د هغې د بت په وړاندې ئې عود لوګول او په زیارت ئې ورله عطر پاشل. دا هغه خلک دي چې هېڅ ئې هم داسې نهٔ دي پاتې چې سړے ئې ذکر وکړي، ما سېوا د نوم نه چې د وخت کاروان ئې د ابدیت مخې ته بیا بیا تکراروي.

د سلمیٰ سره د ملاقاتونو د وختونو لیکل زما دپاره ګران کار دے. دغه جنتي مهالونه د درد، خوشحالۍ، حسرت،امید او بدمرغۍ نه ډک وو.

مونږ په پټه په دغه زوړ کلیسا کښې لیدل کتل کول. زاړهٔ وختونه به مو رایادول، په روان وخت به مو خبره کوله، د راتلونکي وخت د اندېښنې اظهار به مو کاوهٔ او په قلاره قلاره به مو د زړهٔ پټ رازونه راویستل او یو بل ته به مو د خپلو خپلو دردونو او بدمرغیو ګیلې مانې کولې او په خیالي امیدونو او خواشینو خوبونو مو ځان لهٔ زړونه ښهٔ کول. ساعت ګړی وروسته به غلي شو، خپلې خپلې اوښکې به مو وچې کړې. بیا له مینې به مو نور هر څهٔ شاته وغورځول او مسکي مسکي به شو. بیا به سلمیٰ زما تندے ښکل کړهٔ او زما زړهٔ به ئې له وجد نه ډک کړهٔ. هغې چې به کله خپله سپینه دنګه غاړه راښکته کړه نو ما به په

بدل کښې ښکل کړه او د هغې اننګي به داسې سره شو لکه د سباؤن ړومبی پلوشه چې د غونډۍ په تندي پرېوځي. مونږ به په خاموشۍ سره لیرې افق ته کاته چېرته چې به وربخې د پرېوتونکي لمر په نارنجي پلوشه رنګینې وې.

زمونږ خبرې به صرف تر مینې پورې محدودې نه وې، وخت په وخت به مو په روانو مسئلو خپل خیالونه څرګندول. سلمیٰ به په ټولنه کښې د ښځو مقام، د هغوي په کردار د تېرو نسلونو اغیزې، د ښځې او خاوند ترمېنځ تعلق او هغه روحاني رنځونه او بدچلنۍ چې د نکاح ژوند په خطره کښې اچوي، د خپل بحث په بر کښې نیول. ما ته د هغې دا وېنا یاده ده چې "شاعران او لیکوال هڅه کوي چې د ښځې په حقیقت ځان پوه کړي خو تر نن ورځې پورې هغوي د هغې د زړه پټ رازونه اونه پېژندل ځکه چې هغوي هغې ته د جنسي پردې د شا نه ګوري او د هغې د بهرني وجود نه اخوا نور هېڅ هم په نظر نه ورځي. هغوي د نفرت د غټوونکې شیشې په توسط د هغې ننداره کوي او د کمزورۍ او اطاعت نه پرته نور هېڅ هم اونه مومي".

په یوه بله موقعه هغې په دېوال د کیندلي تصویر په لور اشاره وکړه او اوئې وئیل چې "د دې کمر په زړه کښې دوه سمبولونه وجود لري چې د ښځې د خواهشونو نچوړ او د هغې د روح هغه پټ رازونه په ګوته کوي، کوم چې د مینې او زړه چاودون، د محبت او قربانۍ، په تخت ناستې عشتار او د صلیب سره ولاړې ماري (Mary) ترمېنځ ځې راځي. سړے سر لوړي او نوم ناموس پلوري او ښځه ئې قیمت ادا کوي".

د خدائے او د مرغیو د هغه سپل نه اخوا کوم چې به زمونږ په سرونو الوتهٔ، نور هېڅا ته هم زمونږ د ملاقاتونو پته نهٔ وه. سلمیٰ به "پاشا پارک" نومې ځائې ته په خپله بګی، کښې او بیا د دغه ځائې نه کلیسا ته پیاده راتله، چېرته چې به زهٔ د هغې په انتظار کښې ناقلاره ناست وم.

مونږ نهٔ خو د تماشه کوونکو د سترګو نه وېرېدو او نهٔ خپلو ضمیرونو ته ملامته وو. هغه روح چې په اور پاک شي او په اوښکو اووینځلے شي، د هغه هر ځۀ نه لوړ شي ځۀ ته چې خلک شرم او بې عزتي وائي. دا روح بیا د غلامۍ، د ضابطو او د هغه زړو رواجونو نه ازاد وي چې د انساني زړهٔ د محبتونو په ضد ولاړ دي. همدغه روح دے چې د خدائے د تخت په وړاندې سرخ رویه ودرېدلے شي.

د ابدي او لوړې پائې د قوانینو په معنٰی د پوهېدو تر وخته انساني ټولنې اویا (۷۰) پېړۍ په ځان ناوړه قوانین منلي دي. د انسان سترګې د تتې رڼا اموخته شوي دي او د لمر رڼا ته نهٔ شي کتلے. روحاني رنځ د یو نسل نه بل نسل ته پاتې کېږي او بیا د خلکو د ژوند داسې برخه وګرځي چې هغوي ئې د رنځ پر ځائې آدم ته د خدائے له اړخه ورکړې شوې فطري ډالۍ ګڼي. کهٔ چېرې دغه خلک د دې رنځ د جراثیمو نه پاک سړے ومومي نو هغهٔ ته په بنهٔ سترګه نهٔ ګوري.

هغه څوک چې په سلمیٰ په دې حواله بد وائي چې هغې د خاوند کور پرېښودهٔ او کلیسا ته زما ملاقات له راتله په اصل کښې هغه رنځوران او تنګ نظري دي چې روغ او قوي خلک

ورته باغیان ښکاري. د هغوي مثال د هغه حشراتو دے چې د چا لاروي د پښنو لاندې د چقېدو د وېرې په تیارهٔ کښې په زمکه ننوځي.

یو مغلوب شوے قېدي کهٔ د زندان نه تښتېدلے شي او نهٔ تښتي نو دا بزدلي ده. سلمیٰ چې یوه بې قصوره بندېوانه وه، د دې توان نهٔ درلودهٔ چې ځان د غلامۍ د زنځیرونو نه ازاد کړي آیا هغې ته ګوته نیول پر ځائې دي ځکه چې د زندان د کړکۍ نه ئې د شنو پټېنو او پراخه فضا تماشه کوله؟ آیا خلک به هغې ته بې وفا وائي ځکه چې د هغهٔ د کور نه به راتله او زما سره به د عیسیٰ او عشتار ترمېنځ کښېناسته؟ خلک پرېږده چې څهٔ ئې خوښه وي هغه دې وائي. سلمیٰ د هغه جبو نه راتېره شوې وه کومې چې نور روحونه په ښکته راکاږي او یوې داسې دنیا ته رارسېدلې وه چېرته چې د شرمښانو انګولا او د مارانو پرشار نهٔ شي رسېدے. خلک چې زما په حقله څهٔ غواړي هغه وئیلے شي ځکه چې هغه روح چې د مرګ ننداره ئې کړې وي د غلو د مخونو نه نهٔ وېرېږي. هغه مجاهد چې په سر ئې توري پرقېدلې وي او د پښنو لاندې ئې د وینو ویالې بهېدلې وي، د هغه کانو پرواه نهٔ کوي چې په کوڅو کښې ورباندې د ماشومانو لخوا راشغېږي.

قرباني

یوه ورځ د جون د میاشتې په اخیري برخه کښې چې خلک د اوړي د ګرمۍ نه د ځان ژغورلو دپاره د ښار نه غر ته تلي وو، زهٔ د نور کله پشان د سلمیٰ سره د ملاقات په غرض کلیسا ته لاړم. ما د ځان سره د اندلوسي (Andalusian) نظمونو یو کتاب هم وړے وهٔ. کلیسا ته چې ورسېدم نو د سلمیٰ په انتظار کښېناستم. وخت په وخت به مې د خپل کتاب په پاڼو نظر اچاوهٔ او هغه شعرونه به مې لوستل کومو چې زما زړهٔ د ولولو نه ډکاوهٔ او زما سر له ئې د هغه شاهانو، شاعرانو او راجګانو یاد راوړهٔ چا چې خپل شان و شوکت ته په مخه ښه وئیلې وو. د اوښکو ډکې سترګې او سوري زړونه پاتې شوي وو او خپل محلونه، ادارې او امیدونه ئې د لاسه ورکړي وو. ساعت ګړی، وروسته سلمیٰ زما په نظر شوه چې د باغ په مېنځ کښې د کلیسا په لوري راروانه وه. هغه په خپله چترۍ داسې راتیټه شوې وه لکه د دنیا ټول غمونه چې ئې په خپلو اوږو راخستي وو. څنګه چې هغه کلیسا ته راغله او زما خواته کښېناسته نو ما ته د هغې په سترګو کښې د یو خاص بدلون نخښې په نظر راغلې او زهٔ په هغې د ځان پوهولو دپاره ناقلاره شوم.

زما په ذهن کښې چې څهٔ ګرځېدل، هغه سلمیٰ محسوس کړل. لاس ئې زما په سر کېښودهٔ او اوئې وئیل چې " زماځینه! نزدې راشه او ما له د خپلې تندې ماتولو موقعه راکړه ځکه چې ببلتون مو په سر ودرېدلے دے".

ما ترې پوښتنه وکړه چې " ستا خاوند ته زمونږ د دې ځاې د ملاقات پته لګېدلې ده؟" هغې ځواب راکړه چې " زما خاوند نه خو په ما نظر لري او نه د دې نه خبر دے چې زما ورځې شپې څنګه تېرېږي ځکه چې هغه د هغه غريبانو جينکو سره بوخت دے چې خپلې غريبۍ بدنامه کورونو ته شړلي دي. دا هغه بدبخته جينکۍ دي چې په خپلو وينو او اوښکو اخښلې ډوډۍ د خپلو وجودونو په بيه اخلي".

ما ترې تپوس وکړه چې هغه به ولې تا کليسا ته د راتلو او د خدائے پېغورانديې زما سره په ډېر درنښت د کښېناستو نه منع کوي؟ چېرته داسې خو نه ده چې ته پخپله بېلېدهٔ غواړې".

د هغې په سترګو کښې اوښکې لړې راغلې او اوئې وئيل چې" نه په ماګرانه! زهٔ پخپله بېلېدهٔ نهٔ غوارم ځکه چې تهٔ زما د ځان برخه ئې. زما سترګې چېرې هم تا ته په کتو نهٔ سترې کېږي ځکه چې تهٔ زما د سترګو نور ئې خو کهٔ چېرې د تقدير فيصله دا وي چې زهٔ دې د ژوند په هغه شاړه لاړه لاړه شم کومه چې د قدغنونو نه ډکه ده نو ولې دې تاهم د ځان په رنګ کړم". بيا هغې اووئيل چې" زهٔ تا ته هر څهٔ نشم وئيلے ځکه چې درد زما ژبه ګونګه کړې ده او زهٔ خبرې نشم کولے. شونډې مې خپګان ګنډلې دي او د خوزېدو تاب نهٔ لري. بس دومره پوره وګڼه چې زهٔ وېرېږم چې چېرته تهٔ هم په هغه لټ کښې او نهٔ انبتلې چې زهٔ پکښې انبتې يم".

بيا ما اووئيل چې" سلمٰى ستا مطلب څهٔ دے او تهٔ د چا نه وېرېږې؟ هغې مخ په لاسونو پټ کړهٔ او اوئې وئيل چې " پادري ته

دا پته لګېدلې ده چې زه په میاشت کښې يو ځل د هغه قبر ته اوځم په کوم کښې چې هغه زه ښخه کړې یم".

ما ترې تپوس وکړه چې "پادري ته زمونږ د ملاقات پته لګېدلې ده؟" هغې ځواب راکړه چې "که چېرې هغه ته پته لګېدلې وے نو زه به اوس دلته ستا په خوا کښې ناسته نه وے خو هغه ته شک شوے دے او خپل ټول نوکران او محافظان ئې چاپېرته مې ولاړ دي. زه داسې محسوسوم چې زه چې په کوم کور کښې اوسېږم او په کومه لاره ځم هغه ټولې سترګې ستا ګورې، ټولې ګوتې ګوتې دي او زما په لور اوچتېږي او ټولې غوږونه غوږونه دي او زما د خيالونو ګونګوسي اوري".

هغه لږ ساعت غلې وه بیا ئې په مخ اوښکې راتوئې شوې او زیاته ئې کړه چې "زه د پادري نه نه وېرېږم ځکه چې لوندوالے ډوب شوي نه شي وېرولے خو زما سره ستا غم دے چې اوبه انښلي او د هغه ښکار به شې. ته لاځوان ئې او د لمر د رڼا غوندې ازادئې. زه د هغه تقدير نه نه وېرېږم کوم چې خپل ټول غشي زما په سينه کښې راښخ کړي دي خو زما سره داغم دے چې دغه مار چېرته ستا پښې اونه چيچي او د غره د هغه ځوکې د سرکولو نه دې اونه باسي چېرته چې راتلونکے وخت د خپلو خوشحاليو او پیاوړتيا سره ستا انتظار کوي".

ما اووئيل چې "ځوک چې د رڼا مارانو چيچلے نه وي او د تيارې شرمښانو داړلے نه وي هغه به تل په ورځو او شپو تېر خوري. خو سلمٰی! ته دا واوره او په غور ئې واوره چې ستا ځه

خیال دے چې د خلکو د ناوړه او سپک سلوک نه د ځان ژغورلو دپاره جدائي یوازینۍ لار ده؟ ستا څۀ خیال دے چې د مینې او ازادۍ لاره بنده ده او د مرګ د غلامانو د مرضۍ په وړاندې د مرۍ غزولو نه اخوا نور هېڅ هم نۀ دي پاتې؟

هغې ځواب راکړۀ چې" د جدایۍ او یو بل ته د " مخه ښه" وئیلو نه سېوا نور هېڅ هم نۀ دي پاتې"

پر ما باغیانه جذبه راغله د هغې لاس مې ونیوۀ او په غصه کښې مې اووئیل چې" مونږ د ډېر اوږد وخت دپاره د خلکو خوښه وکړه. د رومبي ملاقات نه واخله تر دې وخته پورې مونږ د ړندو په پل تګ وکړۀ او د هغوي د بتانو په وړاندې مو د هغوي سره سجدې ولګولې. د هغه وخت نه تر دې وخته پورې مونږ د پادري د لاس هغه غونډوسکي پاتې شو چې په خپله خوښه مو یو خوا بلخوا ولي راولي. آیا تر مرګه پورې به مونږ د هغۀ مرضي کوو؟ آیا خدائے پاک مونږ له ساه د دې دپاره راکړې ده چې مونږ ئې د مرګ د پښو لاندې کړو؟ آیا هغۀ مونږ ته ازادي د دې دپاره رابخښلې ده چې مونږ ترې د غلامۍ دپاره سیورے جوړ کړو؟ هر هغه څوک چې د خپلې جذبې اور په خپلو لاسونو وژني د خدائے په نزد کافر دے ځکه چې زمونږ په جذبو کښې بلېدونکے اور خدائے پخپله لګولے وي. هر هغه څوک چې د استبداد په ضد بغاوت نۀ کوي، پخپله د خپل ځان سره بې انصافي کوي. سلمیٰ! زۀ په تا مئین یم او تۀ هم زما سره مینه لرې. او مینه یوه بې بها خزانه ده چې خدائے پاک ئې حساسو او سترو خلکو ته د تحفې په توګه ورکوي. آیا مونږ دا خزانه د لاسه وغورځوو او خنزیران پرېږدو چې

PUKHTO.NET

وه ئې شندي او د ښښو لاندې ئې کړي؟ دا دنيا د ښائست او زړه راکښون نه ډکه ده نو بيا ولې مونږ په دې تنګ سورنګ کښې اوسېږو کوم چې پادري او د هغه مرستيالو زمونږ دپاره کنستلے دے؟ ژوند د خوشحالۍ او ازادۍ نه ډک دے نو بيا ولې دې مونږ د خپلو اوږو نه دا دروند جغ اونۀ غورځوو. د خپلو ښپو ځولنې دې ماتې نۀ کړو او د امن په لورې دې په ازاد مټ لاړ نۀ شو. راځه چې د دې وړوکې کليسا نه د خدائے د لوئې کليسا په لورې روان شو. راځه چې دا د جهالت او غلامۍ ملک پرېږدو او يو داسې لېرې ملک ته لاړ شو چې د دې غلو لاس ورته نۀ وررسي. راځه چې د تيارې په پرده کښې ساحل ته ځان اورسوو. په بېړۍ کښې کښېنو او په سمندر پورې ځو. هلته به مونږ له يو داسې ژوند په لاس راشي چې د خوشحاليو او يو بل پېژندنې نه به ډک وي. سرې مه کوه سلمیٰ! ځکه چې دا لمحې زمونږ دپاره د بادشاهانو د تاجونو نه زياتې قيمتي دي او د فرشتو د تختونو نه زياتې لوړې دي. راځه چې د لمر د رڼا دا تار واخلو، دا به مونږ د دې شاړې صحرا نه داسې پټيو ته بوځي چېرته چې ګلونه او خوشبوداره بوټي زرغونېږي"

هغې خپل سر وخوزاوۀ او د کليسا په چت باندې ئې څۀ داسې څيز ته په غور وکتل چې په نظر نۀ راتۀ. په شونډو ئې يوه غمژنه مسکا خوره شوه او بيا ئې اووئيل چې " زما جانانه! نه- قدرت زما په لاس کښې يوه داسې پياله ايښودې ده چې د سرکې او د تريخې د ترخو اوبو نه ډکه ده. زۀ په خپل ځان د دې د څښلو جبر په دې غرض کوم چې د دې د بېخ د پوره ترېخوالي نه خبر شم او تر

هغې ئې وڅښنم تر څو چې یو څو ځاځکي پاتې شي، کوم چې به زهٔ په قلاره قلاره له ستوني تېروم. زهٔ د تسکين او د مينې د نوي ژوند جوګه نهٔ يم. زهٔ د ژوند د خوږ لت او خوشحاليو سينه نهٔ لرم ځکه چې مرغۍ په ماتو ځانګونو په فضا کښې الوت نهٔ شي کولے. هغه سترګې چې د ډېوې د تتې رڼا اموخته وي د لمر رڼا ته د ښغو کتو تاب نهٔ لري. ما ته د خوشحاليو ذکر مهٔ کوه ځکه چې د دې قسمه يادونه ما دردوي. ما ته تسکين مهٔ يادوه ځکه چې ما بوږنوي. د دې پر ځائې ما ته ګوره زهٔ به تا ته هغه مقدسه رڼا وښايم کومه چې قدرت زما د زړهٔ په ايرو کښې پېدا کړې ده. تا ته پته ده چې زهٔ ستا سره داسې مينه کوم لکه يوه مور چې د خپل يکي يو بچي سره کوي او مينه ما ته دا سبق راکوي چې زهٔ ستا ساتنه داسې وکړم چې زما د خپل ذات نهٔ هم محفوظ پاتې شې. هم دا مينه چې په اور پاکه شوې ده زما مخې ته ودرېږي او ما ستا په پل ليرې وطن ته د تلو نه منع کوي. مينه ما په دې غرض وژني چې ته ازاد او سپېڅلے ژوند وکړے شې. محدوده مينه دا تقاضا کوي چې محبوب په خپله ولقه کښې راولي خو لامحدوده مينه صرف د خپل وجود غوښتنه کوي. هغه مينه چې د ساده والي او بوغرېتوب په مېنځ کښې راځي د محبوب په خپلولو کښې قرار مومي او په غاړه وتلو وده کوي خو کومه مينه چې د ستورو د مسکن په ځولۍ کښې رازېږېدلې وي او د شپې د رازونو سره ښکته راکوزه شوې وي. هغه بې له ابديت او لافانيت نه نور په هېڅ کښې هم قرار نهٔ مومي. د الوهيت نه اخوا (پرته) نور د هېڅ څيز په وړاندې په تيټ سر نهٔ ودرېږي.

کله چې ماته پته ولګېده چې پادري ما د خپل ورارۀ د کور نه وتلو ته نۀ پرېږدي او د خپلې یکې یوې خوشحالۍ نه مې هم منع کوي نو زۀ د خپلې کوټې کړکۍ ته ودرېدم او د سمندر طرفته مې نظر واچاوۀ او د دې نه اخوا په پراخه هوادونو او په هغوي کښې په موجوده ازادۍ او ذاتي اختیار مې فکر وکړۀ. ما داسې وګڼله لکه چې زۀ ستا سره نزدې اوسېږم، ستا د روح سیوري رانه چاپېره دے او ستا د محبت په سمندر کښې ډوبه یم خو دې تولو خیالونو کوم چې د یوې ښځې زړۀ روښانه کوي او د زړو رواجونو په ضد ئې بغاوت ته لمسوي او د ازادۍ او عدل د سیوري لاندې ژوند ور په ګوته کوي، زما دا یقین جوړ کړۀ چې زۀ کمزورې یم او زمونږ مینه دومره محدوده او ناتوانه ده چې د لمر مخې ته د ودرېدو جوګه نۀ ده. ما داسې چغې کړې لکه چې د چا بادشاه نه ئوک باچائي او خزانې په زور ونیسي خو بیا سمدستي ما په خپلو اوښکو کښې ستا تصویر ولیدۀ چې ماته ئې نبغ نبغ کاتۀ او ماته ستا هغه خبره راپه یاد شوه چې «راځه سلمٰی چې د توپان په وړاندې کوټلې برجونه جوړ شو. راځه چې د دښمن په وړاندې د زړۀ ورو سپایانو غوندې ودرېږو، د هغۀ د وسلو مقابله وکړو، کۀ چېرې مړۀ شو نو شهیدان به شو او کۀ ژوندي پاتې شو نو ژوند به مو د اتلانو وي. د خندانو او ستونځو زغم د غلي کښېناستو نه زیات د درننبت کار دے». په ما ګرانه! دا ستا د هغه وخت تکې دي کله چې د مرګ وزرې زما د پلار په کټ خپېدلې، کله چې پرون زما په سر د مایوسۍ وزرې وځپېدې نو ماته ستا دا تکي رایاد شو، خان مې کلک کړۀ او داسې مې محسوسه کړه لکه چې

زما د قيدخانې په تيارو کښې يو قسم د قدر وړ ازادي زمونږ ستونځې کموي او په دردونو مو اوبۀ اړوي. ماته پته ولګېده چې زمونږ مينه دومره ژوره ده لکه سمندر، دومره اوچته ده لکه ستورې او دومره پراخه ده لکه دا پاس اسمان. زۀ محسوسوم چې زما په کمزورې روح کښې يو نوے توان راغلے دے او دا توان په اصل کښې هغه اهليت دے چې سړے د يو غوريز څيز د ګټلو دپاره د يو نسبتاً کم غوريز څيز د قرباني. جوګه کوي او دا قرباني ماله خوشحالي راکوي ځکه چې د دې په شا زما مدعا دا ده چې تۀ د خلکو په نظر کښې دروند او سپېڅلے پاتې شې او د هغوي د درغلۍ او زړۀ ازارۍ نه په امان شې.

په تېر وخت کښې چې به کله زۀ دې ځائې ته راتلم نو داسې به مې محسوسوله لکه چې د رانۀ زنځيرونه راته پراتۀ وي خو نن زۀ د داسې يو نوي عزم سره راغلمه چې په زولنو پورې خاندي او زما منزل رالنډوي. زۀ به دې کليسا ته د يوې ترهېدلې بلا (مشبح) په رنګ راتلمه خو نن د هغه زړۀ ورې ښځې په رنګ راغلمه کومه چې د قربانۍ په قدر و قيمت پوهېږي او د بدې ورځې په ارزښت هم خبر وي. زۀ د يوې داسې ښځې په رنګ راغلمه چې خپل مئين د جاهلو خلکو او د خپل روح د لوږې نه په امان ساتل غواړي. زۀ به ستا خواته د يو رپېدونکي سيورې په رنګ کښېناستم خو نن زۀ دې له راغلې يمه چې د عيسىٰ (ع) او عشتار په وړاندې تاته خپل باطن څرګند کړم.

"زۀ هغه ونه يمه چې په سيورې لويه شوې يمه خو نن زۀ خپل ښاخونه داسې غزومه چې د لږ ساعت دپاره د ورځې په رڼا کښې

لاړ شي راشي. زما مئينه! زه دې له راغلې يمه چې ستا سره خدائے په اماني وکړمه او زه دا هيله لرم چې زمونږ "مخه ښه" به داسې دروند او د وقار نه ډک وي لکه څنګه چې زمونږ مينه ده. راځه چې خپل "مخه ښه" د اور په رنګ کړو کوم چې سره زر راکړوي او لاڼې ځلانده کوي".

سلمٰی ما ته د څه وئيلو يا احتجاج کولو موقعه نه راکوله هغې ماته په خير خير کاته، سترګې ئې پرقېدلې، د مخ وقار ئې په خپل ځائې وه او د يوې داسې فرښتې غوندې ښکارېده چې د درناوي او خاموشۍ وړ وي. بيا هغې د معمول خلاف ځان پر ما راوغورځاوه او خپل پاسته لاسونه ئې زما نه چاپېره کړه او زما په شونډو ئې يوه توده او ژوره مچه (بوسه) ثبت کړه.

څنګه چې لمر کوز شه او د دې باغونو او بڼونو نه ئې خپلې وړانګې راټولې کړې نو سلمٰی د کليسا مېنځ ته لاړه او د هغې په دېوالونو او ګوټونو ئې داسې اوږد نظر واچاوه لکه چې د خپلو سترګو رڼا ئې دغه تصويرونو او سمبولونو ته ورداخلول غوښتل. بيا هغه وړاندې ورغله او د عيسٰی (ع) د تصوير په مخکښې په احترام راښکته شوه. پښې ئې ورله ښکل کړې او په ګونګوسي ئې اووئيل چې "اے عيسٰی (ع) ما ستا صليب غوره کړه او د عشتار د مزو او خوشحالو دنيا مې پرېښوده. ما د ازغو ځادر واغوسته او د بري د ونې د پاڼو (Laurel) ځادر مې وغورځاوه او د عطرو او خوشبويو پر ځائې مې ځان په وينو او اوښکو اووينځه. ما د هغه پيالې نه د تريخې اوبه او سرکه وڅښله کومه چې د شرابو او ژوند د اوبو دپاره جوړه شوې وه. زما قدرمنه! ما په خپلو

پېروکارو کښې قبوله کړه او د هغوي سره مې کليلي ته بوځه چا چې تۀ غوره کړے ئې او په خپله بده ورځ قناعت لري او په خپلو حسرتونو خوشحاله دي".

بيا هغه راپورته شوه، ماته ئې وکاتۀ او اوئې وئيل چې "اوس به زۀ په خوشحالۍ خپلې تيارۀ ځمستې ته لاړه شم چېرته چې خوفناک روحونه اوسېږي. په ماګرانه! تۀ په ما زړۀ مۀ سېزه او زما په حال افسوس مۀ کوه ځکه چې کوم روح چې د خدائے سيورے يو وارې اووينې هغه بيا د شېطانانو د روحونو نه نۀ وېرېږي او کومه سترګه چې يو وار د خدائے په لور وغړېږي هغه بيا د دنيا دردونه نۀ شي پټولے".

د دې تکو د وئيلو سره سلمٰى د عبادت د ځائې نه لاړه او زۀ هلته پاتې شوم. د فکرونو په سمندر کښې ډوب وم او د الهام په هغه دنيا کښې ورک وم، چېرته چې خدائے په تخت کښېني او فرښتې د انسانانو عملونه ليکي او روحونه د ژوند د الميې قيصه اوروي او جنتي مرغۍ د مينې، حسرت او لافانيت ثناء خواني کوي.

زۀ چې د دې خوبه راوېښېدم نو د شپې تيارۀ خوره شوې وه او خپل ځان مې د باغونو په مېنځ کښې په داسې حالت کښې وارخطا وليدۀ چې د سلمٰى د هر يو تکي بازګشت مې په غوږونو کښې بيا بيا ګرځېدۀ. د هغې خاموشي، د هغې حرکات، د هغې انداز، د هغې د مخ تاثر او د هغې د لاسونو لمس تر هغې راياد بېدۀ تر څو چې زۀ د بېلتون او ايکړ (يوازې) ژوند په درد نۀ وم پوه شوے. زۀ مايوسه او زړۀ ماتے وم. ماته په ړومبي ځل دا انکشاف

PUKHTO.NET

وشئ چې سړي، سره د دې چې ازاد پیدا کیږي ولې بیا هم د هغه سختو ضابطو غلامان وي، کومې چې د دوي نیکونو د دوي دپاره پرېښې وي او دا چې د ستورو مسکن کۀ مونږ ته هر څومره نۀ بدلېدونکے ښکاري، په اصل کښې د سبا خوښنې ته د نن او د نن خوښې ته د پرون تسلیمي ده. د هغه شپې نه راپد ېخوا ما د یرې پېرې په هغه روحاني قانون فکر (چورت) کړے دے د کوم په اساس چې سلمٰی د ژوند پر ځائې مرګ غوره کړې دے او د یرې پېرې مې د قربانۍ د درنښت او د بغاوت د خوشحالیو ترمینځ په دې غرض موازنه کړې ده چې کوم یو پکښې زیات ښائسته او دروند دے خو د دې هر څۀ په نتیجه کښې ما یو صداقت موندے دے او دغه صداقت خلوص دے کوم چې زمونږ په ټولو عملونو کښې ښائست او درنښت پیدا کوي او دا خلوص په سلمٰی کښې موجود وۀ.

نجات ورکوونکے

د سلمیٰ د وادهٔ پنځهٔ کاله وشو خو د هغې او د هغې د خاوند ترمېنځ د روحاني تړون د ټينګولو او د هغوي د بېزاره روحونو د راېو ځائې کولو دپاره د هغې بچې وهٔ نهٔ شو.

شنډې ښځې ته په يو ځائې کښې هم په ښهٔ نظر نهٔ کتل کېږي ځکه چې د اکثرو سړيو دا خواهش وي چې د اولاد په توسط د ژوند سره خپل تړون ته ادامه ورکړي.

معتبر سړے شنډې ښځې ته د دښمن په سترګه ګوري، د هغې نه کرکه کوي، د خانه ئې بهلوي او د مرګ ارمان ئې کوي. منصور هم دا قسم سړے وهٔ. په مادي ډول داسې وهٔ لکه زمکه د کلکوالي په حواله داسې وهٔ لکه فولاد او د لوړې په لحاظ داسې وهٔ لکه قبر. سلمیٰ کهٔ هر څومره ښکلې او زړهٔ راښکونکې وه خو د هغهٔ د نوم او شهرت د ادامې دپاره د هغهٔ د اولاد ارمان د هغهٔ د نظره غورځولې وه.

کومه ونه چې په غار کښې لويه شي هغه مېوه نهٔ نيسي او سلمیٰ چا چې د ژوند په سيوري کښې عمر تېر کړے وهٔ د مور جوړېدو جوګه نهٔ شوه.

بلبل د دې وېرې په پنجره کښې خاله نهٔ جوړوي چې غلامي به ئې د چيچو (بچو) تقدير جوړ شي.......

سلمیٰ د خپل غمژن ژوند قهدي وه او دا د قدرت رضا وه چې هغه دې د دې ژوند د شریکولو دپاره بل قهدي پیدا نهٔ کړي. د مېدان ګلونه د لمر د محبت او د فطرت د مینې بچې وي او د سرېو بچې د مینې او نېکې جذبې ګلونه وي.

د مینې او همدردۍ جذبې په راس بېروت کښې واقع د سلمیٰ په ښکلي کور کښې چېرې هم غلبه وهٔ نهٔ مونده. سره د دې چې هغه به هره شپه د خدائے په حضور کښې په سجده پرېوته او د خپل تسکین او تسلۍ په خاطر به ئې د اولاد دپاره سوال کاوهٔ.

هغې تر هغې پورې دعاګانې غوښتې تر څو چې ئې د خدائے په دربار کښې ځائې نهٔ وهٔ نیولے.

بلاخره د غارونه د مېوې نیولو دپاره په جوړېن کښې راغله. د پنجرې بلبل د خپلو وزرو د ښو نه خاله جوړول شروع کړهٔ. سلمیٰ خپل په زنځیرونو تړلي لاسونه د قدرت د دې سترې تحفې د حاصلولو دپاره د اسمان په لور اوچت کړل او بل هېڅ څیز هم هغې ته د مور جوړېدو د امید نه زیاته خوشحالي نهٔ شوه ورکولے.

هغې ډېر په بې قرارۍ انتظار کاوهٔ او ورځې ئې شمارلې او د دنیا د ټولو نه د خوږې نغمې (د خپل بچي اواز) د اورېدو ساعت ته ئې سترګې نیولې وې.

هغې د خپلو اوښکو نه د یو روښانه مستقبل د سباؤن سر ایښودے وهٔ.

د نسان میاشت وه چې سلمیٰ د درد او څړیکو په کټ پرېوته چېرته چې مرګ او ژوند د یو بل سره لاس او ګرېوان وو. ډائي او ډاکټر دنیا ته د نوي مېلمه د ورکولو تیارے کړے وهٔ. د شپې

ناوخته سلمیٰ پرله پسې چغې شروع کړې..... هغه چغې چې ژوند د ژوند نه بېلوي..... د نیشت په مسکن کښې د دوام چغې.. د لویو قوتونو د خاموشۍ په وړاندې د وړوکي قوت چغې... د هغه بې وسه سلمیٰ چغې چې د مرګ او ژوند د پښو لاندې ناامیده پرته وه.

سحر وختې د سلمیٰ ماشوم وزېږېدهٔ کله چې هغې سترګې وغړولې نو د کوټې ټول خلک ئې مسکي ولیدل. هغې په دوهم نظر ولیدل چې مرګ او ژوند لاهغسې د هغې د کټ په څنګ کښې د یو بل سره انښتي وو، هغې بیا سترګې پټې کړې او په چغه ئې په ړومبي ځل اوونیل چې "اے زما زویه! دائي ماشوم په ریښمین ورښي کښې وتاړهٔ او د خپلې مور په خوا کښې ئې واچاوهٔ خو ډاکټر یو مخې سلمیٰ ته کاتهٔ او په خپګان خپګان ئې سر خوزاوهٔ. د خوشحالۍ اوازونو کاونډیان راویښ کړل، هغوي په منډه منډه پلار ته د وارث په پېدا کېدو د مبارکۍ ورکولو دپاره د هغهٔ کور ته لاړل خو ډاکټر بیا هم د سلمیٰ او د هغې د ماشوم نه نظر نهٔ اړاوهٔ او سر ئې خوزاوهٔ نوکرانو په منصور د زهرې کولو دپاره منډې کړې خو ډاکټر د سلمیٰ او د هغې د ماشوم نه سترګې نهٔ ویستلې او په مخ ئې د ناامیدۍ اثار ګرځېدل.

څنګه چې لمر راوخاتهٔ نو سلمیٰ خپل ماشوم سینې ته واچاوهٔ. هغهٔ په ړومبي ځل سترګې وغړولې او خپلې مور ته ئې وکاتهٔ بیا ورپېدېدهٔ او سترګې ئې په اخیري ځل پټې کړې. بیا ډاکټر ماشوم د سلمیٰ د غېږې نه رااوچت کړهٔ او اوښکې ئې په مخ راروانې شوې. بیا ئې د خان سره اوونیل چې "دا مبلمه روان دے".

ماشوم مړ شئ په داسې حال کښې چې "ګاونډيانو ئې د پلار سره د کور په لويه کوټه (Hall) کښې خوشحالۍ کولې او د هغۀ د وارث د روغې ختې په شعار ئې جامونه پورته کول. سلمٰی ډاکټر ته کتل او منت ئې کاوۀ چې "زما ماشوم راکړه چې په سينه پورې ئې ونيسمه".

سره د دې چې ماشوم مړ وۀ خو په لويه کوټه کښې د پيالو کړنګار مخ په زياتې وۀ.... هغه په سباؤن کښې پېدا شوے وۀ او د لمر خاتۀ په وخت مړ شۀ....

د هغۀ پېدائېښت داسې وۀ لکه يو خيال، مرګ ئې داسې وۀ لکه يو اسويلے او فنا داسې شۀ لکه يو سيورے.

هغه د مور د تسلۍ او تسکين دپاره ژوندے پاتې نۀ شۀ. د هغۀ ژوند داسې د شپې په پائې کښې شروع شۀ او د ورځې په پېل کښې پائې ته ورسېدۀ لکه چې د پرخې يو څاڅکے د تيارې سترګې راوڅخوي او د رڼا لمس ئې وچ کړي.

يوه داسې ملغلره چې چپې (څپې) ئې د خان سره ساحل ته راوړي او په بېرته تلو کښې ئې د سمندر تل ته کوزه کړي. يو داسې زينګ چې د ژوند د غوټۍ نه ګل شي او د مرګ د پښو لاندې ريزه ريزه شي.

يو ګران مېلمه د چا راتګ چې د سلمٰی زړۀ روښانه کړۀ او بېرته تلو ئې د هغې روح مړ کړۀ.

دا د انسان ژوند دے، د قومونو ژوند دے، د لمرونو، سپوږميو او ستورو ژوند دے.

سلمیٰ ډاکټر ته سترګې ونیوې او چغه ئې کړه چې زما ماشوم ماله راکړه چې زۀ ئې په سینه پورې ونیسم".

ډاکټر غرېو ونیوۀ او په ټیټ سر ئې اوونیل چې "بي بي! ستا ماشوم مړ دے. تۀ حوصله وکړه".

چې د ډاکټر دا خبره ئې واورېده نو سلمیٰ یوه دردناکه چغه اووهله. بیا د لږ ساعت دپاره غلې شوه او په خوشحالۍ مسکۍ شوه. د هغې مخ داسې روڼ شۀ لکه چې د څۀ خاص راز انکشاف ورباندې شوے وي او په قلاره ئې اوونیل چې "زما بچیه! تۀ زما د بوتللو دپاره راغلے ئې، تۀ د دې دپاره راغلے ئې چې ماته د ساحل لاره سمه کړې. زما بچیه! زۀ تیاره یم. څه چې د دې تیارۀ خمستې نه بهر شو".

په یوه دقیقه کښې دننه د لمر وړانګې د کړکۍ د پردو نه راتېرې شوې او په هغه دوو خاموشه وجودونو پرېوتې کوم چې د ژورې خاموشۍ د باوقاره پېرې لاندې په کټ پراتۀ وو او مرګ ورباندې خپلې وزرې سیورے کړې وې. ډاکټر د اوښکو ډکې سترګې د کوټې نه اووتۀ او څنګه چې غمې کوټې ته ورسېدۀ نو خوشحالۍ او اتڼونه په غم بدل شو. ولې منصور نۀ خو څۀ اوونیل او نۀ ئې د سترګو نه اوښکې لاړې. هغۀ په خپل ښي لاس کښې پیاله نیولې وه او لکه د بت غوندې بې حرکته ولاړ وۀ.

په دویمه ورځ سلمیٰ د خپل وادۀ په سپینه جوړه کښې کفن شوه او په تابوت کښې کېښودے شوه. د ماشوم کفن د هغۀ ورنیے وۀ، د هغۀ تابوت د هغۀ د مور غېږه وه او لحد ئې د هغې خاموشه سینه وه. دواړه مړي په یو تابوت کښې راواخستے شو او زۀ په ډېر

احترام د هغه خلکو سره روان شوم چا چې سلمیٰ او د هغې ماشوم د خپل ارام ځائې ته وړل.

اديرې ته په رسېدو پادري غالب په خوږ اواز وېنا شروع کړه او نورو وړو پادريانو په دعاګانو ګوتې پورې کړې او په تتو مخونو ئې د جاهليت او بې نيازۍ پرده راخوره شوه.

کله چې تابوت لحد ته کوز کړے شو نو د ولاړو خلکو نه يو په ګونګوسي اووئيل چې "دا زما په ژوند کښې اول ځل دے چې په يو تابوت کښې مې دوه مړي وليدل". يو بل سړي اووئيل چې "داسې ښکاري لکه چې دا ماشوم د يو بې رحمه خاوند نه د خپلې مور د ازادولو دپاره راغلے وۀ".

دريم تن اووئيل چې "منصور ته وګوره، داسې اسمان ته ګوري لکه چې سترګې ئې د شيشې نه جوړې شوې وي. داسې هډو ښکاري نۀ لکه چې ښځه او ماشوم ئې دواړه په يوه ورځ مړۀ وي".

يو څلورم سړي زياته کړه چې "د هغۀ ترۀ –پادري- به ورله سباله د دې نه مالداره او تکړه ښځه وادۀ کړي".

پادري غالب او وارۀ پادريان لګيا وو تر هغه وخته ئې په خوږ اواز (ترنم) وېنا کوله تر څو چې قبر کنستونکو ډوره ډکه کړې نۀ وه. بيا خلک يوه دوي يوه دوي د پادري او د هغۀ د ورارۀ خواله ورتلل او غمرزاي ئې ورسره کوله خو زۀ يوې ډډې ته ولاړ وم او د تسلۍ دپاره داسې څوک نۀ راتلل لکه سلمیٰ او د هغې ماشوم چې زما هېڅ هم نۀ وو.

"مخه ښه" ويونکي د اديرې نه لاړل، قبر کنستونکے چارې (بېلچه) په لاس د دغه نوي قبر په خوا کښې ودرېدۀ.

زۀ د هغۀ خوا له ورغلم او پوښتنه مې ترې وکړه چې "تا ته پته شته چې فارس افندي په کوم ځائې کښې ښخ شوے وۀ؟" هغۀ لږ ساعت ماته وکاتۀ او بيا ئې د سلمٰی قبر ته اشاره وکړه او اوئې وئيل چې په دې ځائې کښې ما د هغۀ لور د هغۀ دپاسه کېښوده. د هغۀ د لور په سينه مې د هغې ماشوم ځائې کړۀ او د هغوي تولو دپاسه مې په دې چارې خاورې واړولې". بيا ما اوئيل چې" په دې ډوغل کښې تا زما زړۀ هم ښخ کړے دے".

څنګه چې قبر کنستونکے د سپېدار د ونو شاته پناه شۀ نو زما نه نور زغم اونۀ شۀ، زۀ د سلمٰی په قبر ورپريوتم او اومې ژړل.

پائې

PUKHTO.NET پښتو ځالې نېټ

خلیل جبران داسې لیکوال دے چې د ټولنیز ژوند مشاهده ئې بې حده ژوره ده. د انساني فطرت مطالعې ئې نظر دومره تېز کړے دے چې د زړهٔ دننه واردات ترې هم پټ نهٔ دي پاتې شوي. د ټولنیزې ارتقا په لوړو ژورو رسېدلے دے نو ځکه د ټولنیزو قدرونو او رشتو منظر او پس منظر د لوستونکي په وړاندې داسې په عام فهم انداز کښې ږدي چې سړے ارو مرو متاثره کوي.
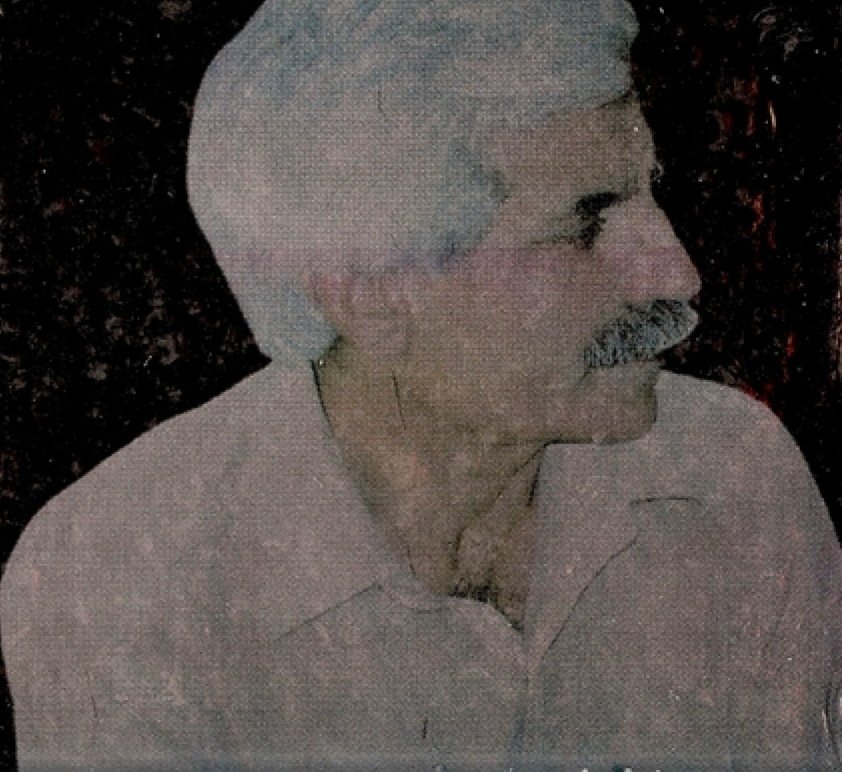
ډاکټر خالق زیار